

Előfizetési ár:

Egész évre	--- 4 K.
Fél évre	--- 2 K.
Negyed évre	--- 1 K.
Egyes szám	--- 20 f.

AZ ERDŐ

Hírdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számított. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ

m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteltetijban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Erdészeti építkezések. (Kolozs József.)

A hivatásos vadász golyós fegyvere és a golyós cső belövése. (Schneider Árpád.)

Gazdasági tanácsadó: Mit gyűjtenek a méhek. (Zimay Szilárd.) — Faanyagok tartóssá tétele. (Mo.)

Különfélék: Nyugdíjbiztosítás. — A vakok tájékozóképességéről. — Kuttyák fogorvosa. — Időjelzés.

Hivatalos közlemények: A kopárjavítási munkálatoknál alkalmazott állami erdőőri személyzet útszámláinak összeállítása tárgyában.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Szerkesztői üzenetek.

Tárca. Felébredt érzés. (M. Hrabovszky Julia.)

Erdészeti építkezések.

Irta: Kolozs József m. kir. főerdőmérnök.

(Folytatás.)

A költségelőirányzat szerkesztésére nézve szolgáljon tájékozással az előlévőben felvett példa.

I. Kőszekrények.

A régi kőszekrények lebontandók és helyükbe ugyanolyan méretekkel új kőszekrények építendőek.

A) Régi kőszekrények lebontása.

1. Az előlévő 5. rovata szerint lebontandó 362·1 m.³ gömbölyű fafal.

1 m.³-ben van 3·33 fm. 30 cm. középátmérőjű gömbölyű fa.

Van tehát 362·1 × 3·33 = 1205·8 fm. 30 cm. középátmérőjű fenyő-szálfal.

1 fm. 30 cm. középvastagságú gömbölyű fenyő-szálfalból készült fafalnak előbbi összekötéséből való szétbontásához kell a Némethy-féle «Építési Tájékoztató» 271 oldal 1/d) tétele szerint:

0·25 ács munkaóra à 20 fill. = 5·00 fill.

0·25 napsz. « à 18 fill. = 4·50 «

10% felügyelet és szerszám — 0·95 «

10·45 fill.

1205·8 × 10·45 = 126·10 K.

2. Az előlévő 6. rovata szerint lebontandó 168·3 m.² kötőfal.

1 m.²-ben van 5 fm. 20 cm. középátmérőjű gömbölyű fa.

$$168·3 \times 5 = 841·5 \text{ fm.}$$

1 fm. 20 cm. középvastagságú gömbölyű fenyőfából készült kötőfalnak előbbi összekötéséből való szétbontásához kell a N. É. T. 271. oldal 1/b) tétele szerint:

0·15 ács munkaóra à 20 fill. = 3·00 fill.

0·15 napsz. « à 18 « = 2·70 «

10% felügyelet és szerszám — 0·57 «

6·27 fill.

$$841·5 \times 6·27 = 52·76 \text{ K.}$$

3. A súlyfenék szétbontása, miután sem kötve, sem szegezve nincs, külön költség nélkül a gömbölyű fafal és kötőfal szétbontásával együtt végezhető.

4. A régi rözseterítés elhordása mellözhető.

5. Az előlévő 9. rovata szerint a kőszekrényekből összesen 240·86 m.³ kőanyag veendő ki és raktárolandó a közelben, mely az ujonnan építendő kőszekrényekben ismét elhelyezést nyer.

1 m.³ kőkitöltés elbontásához és a közelben való raktárolásához kell a N. É. T. 28. oldal 15. tétele szerint:

2·2 napsz. munkaóra à 18 fill. = 39·60 fill.

5% felügyelet és szerszám — 1·98 «

41·58 fill.

$$240·86 \times 41·58 = 100·15 \text{ K.}$$

B) Kőszekrények építése.

A lebontott régi kőszekrények helyébe ugyanolyan méretű új kőszekrények építendőek.

6. Az előlévő 5. rovata szerint 30 cm. középátmérőjű gömbölyű fenyőfából 362·1 m.³ gömbölyű fafal építendő.

1 m.² elkészítéséhez kell a N. É. T. 396. oldal 361. tétele szerint:

5·0 ács munkaóra à 20 fill. = 100·00 fill.

10% felügyelet és szerszám — 10·00 «

110·00 fill.

$$362·1 \times 110 = 398·31 \text{ K.}$$

Anyagszükséglet.

m.²-kint kell 3·33 fm. 30 cm. középátmérőjű gömbölyű fenyőszálfal és 5% mint szállítási és felhasználási apadék.

$362.1 \times 3.33 = 1205.8 + 5\% = 1266 \text{ fm.} = 89.481 \text{ m.}^3$
Rakparti készlethől véve, értéke számításon kívül hagyható.

Vizen való szállítása az építési helytől különböző távolságban levő rakpartokról m.^3 -kint 1.00 K, mely szállítási költség megfelel a tutajbafúrás, letutajozás, tutajok szétbontása és kivontatási költségeinek.

$$89.481 \times 100 = 89.48 \text{ K.}$$

7. Az előméret 6. rovata szerint készítendő 20 cm. középátmérőjű, gömbölyű fenyőfából 168.3 m.^3 kötőfal.

1 m.^3 elkészítéséhez kell a N. É. T. 367. oldal 274/a tétele szerint.

$$1.0 \text{ ács munkaóra} \text{ à } 20 \text{ fill.} = 20.00 \text{ fill.}$$

$$10\% \text{ felügyelet és szerszám} = \frac{2.00}{22.00} \text{ fill.}$$

$$168.3 \times 22 = 37.03 \text{ K.}$$

Anyagszükséglet.

m.^3 -kint kell $5 + 5\% = 5.25 \text{ fm.}$ 20 cm. középátmérőjű gömbölyű fenyőfa $= 168.3 \times 5.25 = 883.6 \text{ fm.} = 27.932 \text{ m.}^3$

Ennek szállítása, mint 6. tétel alatt m.^3 -kint 1.00 K.

$$27.932 \times 1.00 = 27.93 \text{ K.}$$

8. Az előméret 7-ik rovata szerint készítendő 10 cm. középátmérőjű hántatlan gömbölyű fenyőfából 328.0 m.^2 súlyfenék.

1 m.^2 elkészítéséhez kell a N. É. T. 367. oldal 275/b)-1 tétele szerint:

$$0.5 \text{ ács munkaóra} \text{ à } 20 \text{ fill.} = 10.00 \text{ fill.}$$

$$10\% \text{ felügyelet és szerszám} = \frac{1.00}{11.00} \text{ fill.}$$

$$328.0 \times 11 = \dots \dots \dots 36.08 \text{ K.}$$

Anyagszükséglet.

m.^2 -kint kell $10 + 5\% = 10.5 \text{ fm.}$ 10 cm. középátmérőjű hántatlan gömbölyű fenyő rudfa $328.0 \times 10.5 = 3444 \text{ fm.} = 27.035 \text{ m.}^3$

Ennek termelése és szállítása kerül a közeli kincstári erdőrészből fm. -kint 6 fillérbe.

$$3444 \times 0.06 = 206.64 \text{ K.}$$

9. Az előméret 8. rovata szerint készítendő 30 cm. vastagságban 225.5 m.^2 rőzseterítés.

1 m.^2 elkészítéséhez kell a N. É. T. 71. oldal 64. tétele szerint:

$$0.3 \text{ napsz. munkaóra} \text{ à } 18 \text{ fill.} = 5.40 \text{ fill.}$$

$$5\% \text{ felügyelet és szerszám} = \frac{0.27}{5.67} \text{ fill.}$$

$$225.5 \times 5.67 = \dots \dots \dots 12.79 \text{ K.}$$

Anyagszükséglet.

m.^2 -kint kell 3.2 fm. hosszú és 30 cm. vastagságú rőzsekéve, vagy 0.2 szekér erdei rőzse.

Ennek termelése és szállítása átlag 2.5 km. távolságról 75 fillér.

$$225.5 \times 0.75 = 169.13 \text{ K.}$$

10. Az előméret 9. rovata szerint 240.86 m.^3 kőkitöltés a régi kőszekrényekből kikerült kőanyaggal.

1 m.^3 kőszekrény-kitöltéshez kell a N. É. T. 28. oldal 14/a) tétele szerint:

$$3.7 \text{ napsz. munkaóra} \text{ à } 18 \text{ fill.} = 66.60 \text{ fill.}$$

$$5\% \text{ felügyelet és szerszám} = \frac{3.33}{69.93} \text{ fill.}$$

$$240.86 \times 69.93 = \dots \dots \dots 168.43 \text{ K.}$$

Kőszekrény-kitöltésre kifogástalanul alkalmazható tétel a N. É. T.-ban minden. Legmegfelelőbbnek tartom

TÁRCZA.

Felébredt érzés.

Elbeszélés.

Irta: M. Hrabovszky Julia.

Egy ragyogó, meleg juniusi délutánon feltűnően szép, nagyon fess asszony ült egy elegáns, de már nem egészen fiatal úr társaságában a zugligeti villamoson. A nő öltözékén meglátszott, hogy nem budapesti. Fehér himzett ruhájának szabása, szalmakalapjának formája, a térdein fekvő selyemköpeny elütött a budapesti sablontól. És hogy ez a nő idegenből jött, arra vallott a nagy érdeklődés is, a melylyel az utcákat nézte, bár azok a délutáni órákban porosak, melegek és kevésbé érdekesek voltak.

— Sajátságos érzéseket kelt bennünk, — mondta a nő kísérőjéhez, — mikor annyi év után látunk viszont egy helyet, a hol azelőtt éltünk.

— Hány éve nem járt Budapesten?

— Hét éve lesz, — felelte a nő rövid gondolkodás után.

— És ki tudta állni, nem vágyott ide? — kérdezte a férfi érdeklődéssel.

— Nem volt nehéz, — felelte a nő, — külföldön elég kárpoztást találtam, ha pedig elfogott a honvágy, hazamentem az én igazi otthonomba, a megyénkbe, ott nem kellett tartanom attól, hogy azzal a gyűlölt arccal találkozni fogok.

— Budapesten is könnyen elkerülhetik egymást az emberek, — felelte a férfi. — Vannak ismerőseim, a kik itt élnek és sokszor évekig nem látom őket.

— Vannak ellenben csudás véletlenek, — felelte a nő, — a melyek éppen azzal hoznak össze, a kit elkerülni akarunk. Különben most már mindegy! — felelte, daczosan vetve fel a fejét, — most már egy esetleges találkozástól sem félnék, — folytatta, gyöngéd pillantást vetve a férfira, — mióta van, a ki megvédelmezzem!

— Édes, — súgta a szép asszony kísérője fellángoló szemmel, szerelmesen és egy pillanatra összekapcsolódott a tekintetük.

A villamos e közben a Margit-hídon járt és most megállt a szigeti állomáson.

— Minő gyönyörű a sziget, nézze! — szólt az asszony újra és a juniusi napsugárban smaragdzölden csillogó szigetre mutatott. — Mindig nagyon szerettem a szigetet... sok kedves időt töltöttem ott.

mégis a 28. oldal 14/a) tételét annyival is inkább, mert a Wágner Vilmos-féle «Építési illetékszabás» 29. tétele alatt 1 m.³ kőszekrény kitöltésére 0.35 kézi napszám van számítva, míg az említett 28. lap 14/a) tétel alatt 3.7 napszám-munkaóra.

A) Régi kőszekrények lebontása összesen tehát 279.01 K.

B) Kőszekrények építése tehát — — — — — 1145.82 K.

I. Kőszekrények

főösszege tehát — — — — — 1424.83 K.

A számítás alapját képező alacsony napszámok a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság kerületében alkalmazott szegődött munkások napibéreinek felelnek meg.

II. Bükkpadlóborítás.

11. Az előméret 4. rovata szerint készítendő 150.0 m.² bükkpadlóborítás.

1 m.² elkészítéséhez kell 4 m. hosszú 25/5 cm.-es bükkpadló = 0.05 m.³

1 m.³ bükkpadló előállításához kell 2 m.³ gömbölyű bükkfa, melynek termelése és szállítása (szálalás útján nagy távolságról) a kincstári fűrészhez m.³-kint 9 K kétszer véve — — — — — 18.— K.

Fűrészelési bér $2.5 \times 2 =$ — — — — — 5.— «

A kész bükkpadlók szállítása a helyszínére m.³-kint 1 fuvarnap à 7 K — — — — — 7.— «
30.— K.

1 m.² vagyis 0.05 m.³ 4 m. hosszú 25/5 cm.-es bükkpadló a helyszínére szállítva kerül — — — — — 1.50 K.

1 m.² 5 cm. vastag bükkpadlóborítás helyreállításához szegezéssel együtt kell a N. É. T. 374. oldal 289/a) tétele szerint 1.5 ács munkaóra à 20 fill. — — — — — .30 K.
10% felügyelet és szerszám — — — — — .03 «
5 db. 25 cm. hosszú kovácsolt vasszeg-elkészítése kerül darabonként 16 fill. — — — — — .80 «
2.63 K.
150 × 2.63 = — — — — — 394.50 K.

Anyagszükséglet.

150 db. 4 m. hosszú 25/5 cm.-es bükkpadló.

750 db. (5 × 150) 25 cm. hosszú kovácsolt vasszeg előállításához 200 kgr. vas érték nélkül a szertárból.

A folyómeder szabályozására négyféle rendszer szerint készült rőzseművet használunk és pedig:

1. Rőzsebaggát kétféle szerkezetű van.

Az erősebb szerkezetű inkább a folyók felső szakaszaiban használtatik, a hol a víz sekélyebb és sebesebb. Hat méternél hosszabbra csak kivételes esetben építhető, főleg azért, mert a bakokkal minél mélyebben megyünk a folyó medrébe, annál nehezebben helyezhetők el; a víz könnyebben felemeli és elmozdítja, mielőtt a rőzseterítést és a kőterhelést elhelyezhetnők.

2. A másik szerkezetű rőzsebaggát 6 méternél nagyobb hosszúságban és mélyebb vizállás mellett is előnyösen használható, mert faszervezete összetartó egész és helyéről a víz igen nehezen mozdíthatja el. Előnye, hogy könnyen átalakítható fekvő rőzsegáttá. Vagyis, ha magassága által a vizet erősen tereli a túlsó oldalra, az esetben a lábakat egy-két fejszecsapással megrövidít-

— Azt hittem, a Svábhegyen volt a nyaralójuk?

— A családi villa csakugyan ott volt, csak hogy az első években, mikor férjhez mentem, mi a szigeten nyaraltunk. A Svábhegyen, hála Istennek! csak egy nyarat töltöttem, az utolsót... Bár soha se is tettem volna be oda a lábamat! Van fogalma arról, mi az, az ilyen családi villa? A hol egy fedél alatt lakik após, anyós, sógornők, fiatal pár, egy csomó egészen különböző, össze nem illő ember, a kik reggeltől estig egymásra vannak utalva, lesik egymásnak a mozdulatát? Félremagyarazzák az ember minden szavát, legártatlanabb gesztusát is... Pokol az ilyen ház, barátom, pokol! El kellett menekülnöm onnan minden áron!

A szép nő ajkairól könnyen folyt a szó. A hangja csengő volt és behizelgő, a szeme pillantása édes. Bármit mondott volna is, szívesen elhitte volna neki az ember, annyi behálózó szeretetreméltóság, lebilincselő varázs sugárzott ki egész lényéből.

— Oh, édes barátom, — folytatta lágyan, halkán, — maga nem is álmodja, minő kálváriát kellett megjárnom... egyszer majd elmondok. Elmondok mindent és akkor meg fogja érteni egészen, hogy másként nem cselekedhettem és csak kényszerből, vérző szívvel tettem azt, a miért annyira balul ítélték meg sokan...

talán maga is szívtelennek gondolt, mert örökre lemondtam...

— Ne izgassa magát, édes, — súgta a férfi, — nekem semmit sem kell elmondania, én a nélkül is megértem mindent. Tudom, hogy az a férfi nem illett magához, a családja rosszakaratú, gonoszszívű volt, üldözötte, és maga kényszerülve volt mindenbe beleegyezni. De ne gondoljunk reájuk. Törölje ki emlékéből a multat egészen és gondoljon csupán a jövőre: az a miénk!

— A miénk! — felelte az asszony, olyan pillantást vetve a férfira, hogy azt hőség futotta el.

Zavartalanul beszélgethettek, mert a két ülés előttük üres volt, de a Szénatéren egy hölgy — nyilván nevelőnő — szállt fel két kis leánynyal és a leánykák oda telepedtek az érdekes párral szemben. Enni való, körülbelül 10—12 éves gyermekek voltak. Az egyik szőke, a másik barna, de egyformán élénkek, virgonczok, mintha csak kéneseő folyt volna az ereikben. Gyermekek módra azonnal összesúgtak-búgtak, mustrálták a nagyon szép és nagyon elegáns asszonyt, a ki nagy hatást látszott tenni rájuk.

— Szép! — súgta a kis barna.

A szőke igenlőleg bólintott a fejével, aztán kérkedve mondta:

hetjük, vagy teljesen eltávolíthatjuk, miáltal az egész szerkezet alacsonyabbá lesz.

3. A fekvő rőzsegátat alacsony vízállású helyeken alkalmazzuk a terepviszonyoknak megfelelően bármily hosszúságban. Elegendő, ha a számolypát kétoldról kövekkel erősítjük meg és a mögötte levő ürt szabályos lejtésképzése miatt rőzsével vagy bármely más anyaggal kitöltjük, a mivel elejét vettük a rőzseteríték nyereg-alakú meggörbülésének.

Ez a három rőzsemű a folyómeder szabályozására, a partok megvédésére vagy kiképzésére, a széles medrek összeszorítására és a vízfolyás irányának a megváltoztatására szolgál.

Hosszban, parttól a meder felé, a víz folyásának irányával 90—110°-nyi szög alatt oly magasra építjük e rőzseműveket, hogy rendes vízállás idején a víz rajtuk ne bukják keresztül, hanem oldalt kanyarodva, csak a vízfolyás iránya szenvedjen változást.

Hosszúságuk és magasságuk természetesen oly arányban változik, a mily arányban a medret szűkíteni vagy a partokat kiképezni akarjuk.

4. Alap-, fenék- vagy bukógátak szerkezete hasonlít a fekvő rőzsegátak szerkezetéhez. Az alapgátnál a rőzseterítés majdnem vízszintes fekvésű, míg a fekvő rőzsegátnál mindig lejtessel bír. Az előbbin 1½-szer oly vastagságú a rőzseteríték és a folyó vize legkisebb vízállás mellett is keresztülbukik rajta.

Nagyeséssel bíró sziklás helyeken építjük, hol a tutajok menetsebességét mérsékelni kell.

(Vége következik.)

A hivatásos vadász golyós fegyvere és a golyós eső belövése.

Irta: *Schneider Árpád* főhadnagy.

A hivatásos vadászok, erdőőrök stb. szolgálati fegyvere — sajnos — még mindig a 73., sőt 67. évi mintájú Werndl-karabély. Utóbbi említeni sem akarom tovább, azonban a 73. évi mintájú karabélyból hozzáértő kéz egészen modern löképeségű fegyvert alakíthat. A závarzata rendkívül szilárd, — sokkal szilárdabb, mint minőt a karabély tölténye igényelt, — s a Mannlicher-töltényt, sőt 3—3.5 g. füstnélkülivel töltött patronét is játszva bírja. A eső anyaga jó, falvastagsága erős és így semmi akadálya, hogy akár az eredeti papírvezetékes lövedéknél maradván, akár valamelyes rézburkolatút választva, a füstnélküli lőpor használatára térjünk át. A mi füstnélkülieink közül csupán a 3. és 4. sz. alkalmas e célra. A hármas réz, de esetleg papírvezetékes ólom, a négyes pedig mindkét lövedék használatához alkalmas. A hadseregi a kettes (kereskedelemben 5-ös számú) lőpor csupán 8 mm.-es és ennél kisebb öbhöz való; a 2-es számú túlhaladott álláspont, az 1-es számú pedig kizárólag seréllövéshez készült és golyós esőből lövésére életveszélyes. Hogy minő töltési arányban használhatók eme lőporok, arra célzatosan nem térek ki. A füstnélküliből pár tizedgrammnyival több a fegyver szétrepedését okozhatja, miért is a töltési arány megállapítását és a fegyver szükséges újolagos belövését kellő szakértelemmel rendelkező puskaművessel végeztessük. A puskaműves utasítása szerint aztán bárki is, — kellő gondnal és pontossággal mérlegesen mérve az egyes töltények lőporadagát, — maga készítheti a töltényeit.

— De az én mamám is van ilyen!
— Ő is szép, — felelte a kis barna jóváhagyólag, — ne nem ilyen nagyon, ő barna.

— És aztán?

— A szőkék szebbek.

— Hiszen te is barna vagy!

— Jobb szeretnék szőke lenni!

— Az nem olyan nehéz, meg kell mosnod valami szerrel a hajadat és szőke leszel! Ella néni is barna volt és most szőke... szőke...

— Az én mamám azt nem engedné! De neked jó, te szőke vagy!

A szőke kis leány elnevette magát.

— Jaj, de csacsi vagy! Mi jó van abban?

— Ildikó, — szólalt meg most a tulsó padról a két kis lány kísérlőjének a hangja, — megvan a csomagod?

Ildikó, mint a tetten ért bűnös, ijedten összerezett, de összerezett az Ildikó név hallatára az idegen szép asszony is és érdeklődve nézett a két gyerekre.

— Jaj! — kiáltott fel Ildikó, elvesztettem a keztyűket.

Néhány percig az elveszett csomagról folyt a szó, a két kis leány s a nevelőnő, ama reményben, hogy a

kis lány a szóban forgó csomagot a kocsiban ejtette el, keresgélgni kezdett, de persze sikertelenül, mert sem a leánykák ülőhelyei alatt, sem egyebütt nem volt az föllelhető.

A nevelőnő bosszankodott, megdorgálta vigyázatlansága miatt a kis szőke leánykát és a két gyermek most lehangoltan foglalta el újra helyét.

— A mamád nagyon fog haragudni? — kérdezte kis vártatva a kis barna.

Ildikó igenlőleg bólintott a fejével.

— Két pár új keztyű volt benne, — tette hozzá magyarázólag.

— Nagyon meg fog szidni? Megbüntet?

— Megszid, de nem büntet meg ilyenért. Az én mamám jó!

— Nagyon jó?

— Nagyon.

— Nagyon szereted?

— Hát hogyné! — felelte Ildikó olyan hangon, mintha mondaná: «Hogyan is lehet ilyesmit csak kérdezni is» és folytatta: «Mindjárt a fogaskerekűnél leszünk.»

— Messze van a ti villátok a végállomástól?

— Nem nagyon messze.

A füstnélküli lőpor külön hozzája készült erősebb gyújtású gyutacsot igényel, különben tökéletlen az elége. A használt hüvelyeket meleg vízben kell kimosni, a gyutacsot eltávolítani, s a gyutacs harangjából (házából) a hüvelybe vezető nyílást tüvel átpiszkálni. Az eredeti Werndl karabélylövedék ogivális, azonban papirvezetékkel expánziós és ú. n. Eilers-lövedék is kapható, mely rossz lövés esetén is jó véryomót ad. A mennyiben a csőfurat mérsékeltén tágult volna, ezen is segíthetni; ugyanis az ólom, papirvezetékes ólom- és rézburkolatú lövedékek valamivel nagyobb öbben is kaphatók és 1—2 tized (*de ez már a maximum*) mm.-rel nagyobb lövedékkel a cső eredeti pontosságával és szórásával fog löni.

Újonnani beszerzésre, ha csupán golyós fegyverről van szó, hivatásos vadásznak kizárólag a 95-ös mintájú hadseregi kurtályt ajánlom, mely a lovassági karabélytól csupán a szíjkengyeleknek a gyalogsági fegyverével azonos alkalmazásában különbözik. A M.-kurtályok kiválóan lönek s 100 m.-ről jó lövő akár egy almát is ellő, olyan kevés a szórása. A csövet burkoló felső ágyazás rendkívül kellemes, mert sem a forró cső tüzet, sem télen égető hidegét nem érezhetni, miután a kéz sohasem jut érintkezésbe a csővel. A ravasz támponttal (Druckpunkt) jár és bármily könnyűre állítható, tehát a gyorsító (Schneller, Stecher) teljesen fölösleges. Hivatásos vadásznak ajánlom, hogy az eredeti hadi kivitelű fegyveren semminemű változtatást se eszközöltesen, kivéve a závarzat barnítását és a fegyver új belövését 100 m. alapirányzék-állással. Ugyanis a hadipuskáink legmélyebb irányzékállása 300 lépésre szolgál és így a röppályának parabolikus voltánál fogva 50—100—

150—200—250 lépésre 14—23—26—24—15 centiméter magaslövést (Hochschuss) kapunk, tehát azt *mint vadászfegyvert* így belőve hagyni semmi esetre sem alkalmas. A többi alakítás fölösleges pénzkidadás, annál inkább, miután az eredeti fegyver-kivitele jóval izlésebb és tetszetősebb, mint holmi külföldi apró puska-művesek izléstelen alakításai, melyek javarésze a fegyver kvalitását semmivel sem emelő — fussolás, férczmunka! A rövid szurony kézies és erős vadászkesz, fegyverre tűzve pedig veszedelmes szerszám védekezésnél. Egyik arisztokratánk pl., ki igen jó vadász hírében van, büchsfintáját is feltűzhető hadseregi szuronyval készítette. A M.-kurtályt híres vadászok használják és a legnagyobb elismeréssel emlékeznek meg róla, mint pl. Spiess Ágost nagyszabeni alezredes is, ki zergére, vaddisznóra, medvére egyaránt használja, sőt drillingje golyós csöve is Mannlicher-töltényre van fúrva. Az én M.-kurtályom a M.-Schönauerek ismert kivitelére van alakítva, és sok és jóval drágább fegyvereim között is kedvenceim egyike.

Az eredeti hadi töltény csupán hegyén keresztalakúan befűrészelve, vagy 2 mm.-es átmérőjű, 10 mm. mély furattal ellátva, alkalmas vadászatra. Különben csak átszakad a testen, a nélkül, hogy lehetőleg azonnali halálos odavető hatással volna (stopping power). Egészen burkolt expánziós lövedékes töltény (*nem exploziv*) fegyverüzletekben kapható; félig, háromnegyedrészben stb. burkolt, mint egyáltalán ólomesúcsú lövedék a M.-nél rendszerint ismétlési zavart okoz, miért is használata nem ajánlatos. A kilőtt hüvelyekből egyszerű ólomlövedékkel és 1.5—2 gr. fekete lőporral pár fillérnyi költséggel kitűnő precizitással lövő töltény

— Van fenyőfa a kertekben?

— Van bizony, még pedig sok és virág is van anynyi... de annyi... a ház előtti rondóban! Majd meglátod, minő szép!

Az elvesztett csomag és a kilátásban levő szidás már feledve volt és a két gyermek ismét vígan csevegett tovább ezer bohóságáról és újra meg újra visszatértek Ildikó szüleinek villájára, a nagy kertre, a hol hintázni, játszani, futkározni fognak. Az idegen nő pedig most már osztatlan figyelemmel, csak őket nézte, szép szemei valósággal oda tapadtak a szőke kis leány bájos arczócskájára. Kisérőjének szavaira csak alig, röviden felelt, nem látszott őt érdekelni semmi egyéb, csak a két gyermek csacsogása.

Ajkai már-már szólásra nyíltak, mintha bele akarna vegyülni a gyermekek beszélgetésébe, de a szemeiben még bizonyos habozás volt.

— Miért hívják a villátokat «Luiza-laknak»? A mamád neve Luiza? — kérdezte újból a kis barna.

— Nem, a mamát Irmának hívják, a villát a nagy-mama nevére keresztelték.

— És téged kinek a kedvéért hívnak Ildikónak?

— Nem tudom, — felelte a kis szőke vállvonva, — talán csak úgy, mert a mamának tetszett ez a név.

A szép asszony egy önkéntelen mozdulatot tett.

De az utolsó szavakat már menet közben mondta a kis leány, mert a villamos megérkezett a svábhegyi állomásnál és a gyermekek a nevelőnővel siettek le szállani.

— Bájos gyermekek voltak, — szólalt meg most a szép asszony kísézője. — De mi baja? Rosszul van? — kérdezte ijedten az asszony izgatott arcát nézve.

A nő arca tényleg a legnagyobb fokú izgatottságot árulta el. Sápadt és pirult is, egyszersmind az ajkai remegtek.

— Semmi... semmi, — dadogta, — a meleg... — és látszott rajta, mennyire igyekszik uralkodni magán.

Kihajolt kissé a kocsiból és szemei, miután megtalálták, a kit kerestek, követték a kis fehér hímzett ruhácskát, a míg az el nem tűnt a fogaskerekű bejárójánál. De mintha önuralma most egyszerre elhagyta volna, hirtelen felugrott.

— Leszálok, — mondta röviden és megindult.

— De miért? — kérdezte a férfi, visszatartani igyekezve őt, — hiszen mi a Zugligetbe megyünk!

— Le akarok szállni, — felelte a nő ellentmondást nem tűrő hangon és sietett előre, de mire az őt csudál-

készíthető, mely czéllövésre, tehát gyakorlatra, sőt Re-
vierbüchse hivatásra 60–80 lépésig rendkívül alkalmas,
azonban csakis egyenkint tölthető a fegyverbe.

A belövés.

A csőfuratot mindenek előtt szárazra törüljük s az-
után az asztalra helyezett, fűrészpórral vagy gyapjuval,
szénával töltött zsákra támasztjuk a puskát és mindkét
könyökünket feltámasztva, mutató-ujjunk középső ízével
csettintjük el — és nem elrántjuk — az alábbi módon
csapott légygel czélozva:

vagyis a légy az irányzék kivágásának közepén, hegy-
vel amannak felső szélével egy magasságban áll és
hegye a czél alsó szélét érinti. Egymásután több lövést
teszünk, hármat vagy ötöt, és csak azután nézzük, hogy
hol találtuk a czélt, mert mindenek előtt a szórás és
a találati fekvés megállapítása a fő. (Duplacsöví golyós
puskától a csövekből váltakozva teszünk egy-egy lövést.)
Ha a szórás nem nagy és nem szükséges esetleg a töl-
tési arányon változtatni, — ezt azonban puskaműves
állapítja meg, — következik a találati fekvés beigazi-
tása. Ez akár az irányzék, akár a légy változtatásával
végezhető, azonban mindenestre függ a fegyvertől, ille-
tőleg annak alkatától, pl. a Werndl-karabélynál, mely-
nek legye a csőből egy darabban van, csakis az irány-
zéken.

Ha a lövések magasban vannak, akkor magasabb légy
kell, vagy alacsonyabb irányzék, ha mélyen, akkor ala-
csonyabb légy, vagy magasabb irányzék.

Ha jobbra lő a fegyver, akkor vagy az irányzékot
toljuk balra, vagy a legyet jobbra, balrólövés esetén
ugyanazt fordítva tesszük. Mindezt azonban a legala-
posabban és legelőcsőbban egy jó puskaműves fogja vé-
gezni s a kísérletezés rendszerint öhozzá vezet.

Én a belövést 50 m.-re kezdem s megkívánom, hogy
az öbtől függően minimális szórással valamennyi lövés
egy 10 cm. átméretű körben legyen, azután áttérek
100 m.-re és ugyanezt kívánom, és 6·5–8–9·5 mm.
és M. Schönauerrel, 8 mm.-es Mannlicherrel, 405-ös
Winchesterrel, oly löképeket értem el, melyek szórása
öt lövésnél nem nagyobb egy ötkoronásnál. Nem sza-
bad a csövet forróra tüzelni, lassan kell löni, hogy ki
ne melegedjen.

Neumannswaldei megállapítás szerint golyós csőtől
a következő minimális teljesítőképesség kívánható:

F e g y v e r	Táv m.-ben	A szórási kör cm.-ben			
		kiváló	nagyon jó	jó	elég- séges
Egycsöví golyós fémburko- latú lövedékkel	80	6–8	8–10	10–13	13–15
Ugyanilyen, ólomlövedékkel	80	7–9	9–12	12–15	15–18
Többsöví fegyver fémbur- kolatú lövedékkel	80	6–9	9–11	11–14	14–16
Ugyanilyen, ólomlövedékkel	80	7–10	10–13	13–16	16–20
Egycsöví golyós fémburko- latú lövedékkel	100	8–10	10–13	13–16	16–20
Egycsöví golyós fémburko- latú lövedékkel	120	10–12	13–16	16–20	20–24
Egycsöví golyós fémburko- latú lövedékkel	150	12–16	16–20	20–26	26–32

kozva követő férfit kiért a kocsi perronjára, a villa-
mos már elindult.

— Leszállunk, állíttassa meg a kocsit. — szólt az
asszony parancsolólag a kalauzhoz.

— Most már nem lehet, kérem, majd a következő
állomásnál, — felelte hivatalos méltóságának tudatában
a kalauz.

— De én most, azonnal le akarok szállni, — kiál-
totta hevesen a nő. — Rosszul vagyok... nem látja?!

A kalauz még okvetetlenkedni akart, de részben
mert az asszony heveskedése, feldúlt arcza nem nor-
mális állapotra vallottak, részben, mert a férfi borra-
valót csúsztatott a markába, megállította a kocsit.

A nő elsőnek ugrott le a kocsiról és azonnal futni
kezdett az alig kétszáz lépésnyire elmaradt fogaskerekű
állomás felé, de hirtelen megtántorodott és elesik, ha
kísérője nem támogatja.

— De mi baja, édes? Mondja, mit akar? Mi tör-
tént? — kérdezte a férfi egészen megdöbbenve.

— Nem találja ki? — felelte a nő hevesen, gyor-
san. — A fogaskerekűhöz akarok menni... látni aka-
rom őt még egyszer... a szívemhez akarom szorítani
legalább egyetlen egyszer... Az a kis leány... az a

szőke... az én leányom!... az én elhagyott gyerme-
kem!...

És megindult. Valami tragikus elhatározás, hősiés-
ség volt minden mozdulatában. E pillanatban az ész
minden érvelése elnémult benne, nem gondolt arra,
minő ferde, lehetetlen helyzetbe kerülhet, nem gondolt
semmire, csak az anyai szív impulzusa lökte őt előre,
a gyermek felé, a kit egészen kis korában egy férfi
miatt elhagyott, a kiről örökre lemondott.

És olyan imponáló volt e pillanatban, hogy a vő-
legénye, a szerelmes férfi ellentmondás nélkül követte őt.

De alig haladtak pár lépést, éles fütty hasította át
a levegőt, majd zakatolás hallatszott és a fogaskerekű
megindult fölfelé, sűrű, fekete füstöt hagyva maga után.

Az asszony vágyakozó kétségbeeséssel tárta szét kar-
jait az elérhetetlen után. A talán soha többé vissza
nem térő alkalmat látta tova tűnni a zakatoló hegyi
vasúttal, a mely mind gyorsabban ment följebb-följebb,
egyre kisebbedett, míg végre egy kanyarultnál teljesen
eltűnt, a juniusi napsugártól beragyogott zöld bokrok,
fák között.

Duplagolyósnál az egyes csövek találati fekvésének 80 m-re 8 cm.-nél nem szabad széjjelebbre feküdnie.

Ezek a számadatok csupán bizonyos megítélési alappul szolgáljanak és egyáltalán nem jelentik kizártnak, hogy golyós cső ennél jobban ne lőjjön.

*

Schneider Árpád főhadnagy könyvei: *Vadászati Fegyvertan.* (Lampel R. és fia kiadása, ára bérmentve szállítva 3 K.) — *Önműködő kézilőfegyverek.* (Tudományos zsebkönyvtár kiadása, duplafüzet, ára 1 K 40 fill.) — Megrendelhetők bármelyik könyvtár és lapunk szerkesztősége útján is. Szerk.

Gazdasági tanácsadó.

Mit gyűjtenek a méhek. A méhcsalád háromféle egyede közül a dolgozó méhekre (munkás méh) hárul a sokféle teendő mellett az a feladat is, hogy a család megélhetéséhez szükséges táplálékot a szabad természetből lakásukba összehordják. A dolgozó méhek a méhállam munkásai; elnevezésük is innét ered. Gyűjtési, szerzési ösztönük igen nagy, szinte kielégíthetetlen. A telet és a hűvös, esős napokat kivéve, egész éven át kora reggeltől késő estig fáradhatatlanul munkálkodnak. Munkálkodásuk olyan nagy fokú, hogy a legtöbb dolgozó méh agyondolgozza magát s e miatt rövidesen elpusztul. Kitaró szorgalmuk közmondásos.

A dolgozó méhek virágnedvet (nektár), virágport (himpör, méhkenyér), ragasztó anyagot (propolis) és vizet gyűjtenek.

A virágokat az édes virágnedvért, a nektárért és a virágpörért látogatják. A nektár a virágok kelyheiben, a virágpör a porzók portokjaiban képződik. A mint a méhecske mézet keresve virágról-virágra száll, igen éles szaglőrzékével könnyen felleli azokat a virágokat, a melyeknek kelyheiben virágnedv van. Nyelvével szívja fel a virágok kelyheiben lévő nektárt és mézgyomorban gyűjti össze. Mialatt a nektár a mézgyomorba jut, különféle mirigyek savtartalmú váladékával vegyül, miáltal a nektár mézzé változik, invertálódik. Tehát nem mézet gyűjt a méhecske, hanem nektárt, mely azután alakul át mézzé.

A virágok kelyheiben képződött nektár nádcukrot tartalmazó édes virágnedv. A nádcukor, ha savval érintkezik, invertálódik, invert cukorrá lesz, azaz átváltozik szőlőcukorrá (dextrozé) és gyümölcscukorrá (leukoze). Ez a vegyi folyamat megy végbe, midőn a méhecske a virágok ezreiből összegyűjti a nektárt, mit a nyálában lévő sávak a mézgyomorban mézzé változtatnak.

Az összegyűjtött nektárt, mely mézzé invertálódott és a mézgyomorban halmozódott fel, lakásukban a viaszból készült lépek hatszögű kis sejtjeiben raktározzák el a méhek. Az ilyen friss méz igen híg, sok benne még a víztartalom, miért is hamarabb romlik, mint a félig vagy egészen befödött sejték érett méze. A fölösleges víz a mézből elpárolog, a méz megsűrűsödik, megérik, melybe még kevés hangyasavat juttatnak a méhek. A hangyasav a mézet konzerválja, megrom-

lását megakadályozza. Midőn a lépek hatszögű kis sejtjei megtelnek mézzel, vékony viaszlemezzel vonják be azokat s ezáltal a mézet légmentesen elzárják s a megeczukrosodástól megóvják.

Összetételére nézve a méz tömény invertcukor-oldatnak mondható, melyben főleg gyümölcscukor, szőlőcukor s víz, elenyésző mennyiségben sávak, illó olajok és egyéb alkotórészek vannak. A méz főalkotó részei vegyileg a szén (C) és a víz elemei, oxigén (O) és hidrogén (H), mely utóbbiak ugyanolyan arányban vannak, mint a vízben. A méz szénhidrát.

A méz növényi eredetű táplálék, melyet a lépek hatszögű kis sejtjeiből többféle módon választanak ki. Legkezdetlegesebb módja az, midőn a lépeket összetördelik, ötszegyömszőlik s meleg helyen a mézet kicsurgatják vagy kisajtolják. Az ilyen méz nem tiszta; sok idegen anyag kerül bele, így pl. virágpör, fiasítás, mely utóbbi a mézbe keveredve, nem valami kívánatosá teszi azt. Okszerű módja az, midőn mézpergető segítségével, centrifugálással pergetik ki a mézet a lépek sejtjeiből. Mielőtt a mézzel teli sejték a pergetőbe kerülnek, előbb alkalmas, éles késsel a lépek sejtjein lévő és a mézet elzáró vékony viaszlemezt levágják, hogy a méz kipereghessen. A kipergetésre így elkészített sejtékből a méz a pergető oldalfalaira fröcsög, az alján összegyűlik és a méztartó edénybe való kibocsátás alkalmával megszűrődik. Ily eljárás mellett a lép sértetlenül megmarad, következő hordáskor újból gyűjthetnek abba a méhek és a termelő kristálytiszta mézet nyer, melyből a belékerült viasz részecskéket mézszűrő szitával a pergetéskor könnyen eltávolíthatja. Másrészt módjában áll, hogy egyszerre tömegesebben virágzó növények mézét külön kipergethesse s többfajta mézet termelhesen. Az ily módon kiválasztott méz szép, tiszta, átlátszó s legtöbbször világossárga színű sűrű folyadék, mely nagyon édes, néha gyengén karczó ízű, kellemes virág-illatú.

A méz színe, sűrűsége, illata igen változó. Kihatással van rá a virág, melyből gyűjtötték, a talaj, melyben a növény nő, stb. Említésreméltó az akác-, hárs-, fehér here-, repce-, tarló virág- és a rétvirágokból gyűjtött méz. Nemesak mint csurgatott vagy pörgetett mézet élvezzük, hanem lépes mézként (sejtméz, szűzméz) is. A ki nem pörgetett lépesméz elsőrangú csemege és a mi a fő, nem hamisítható.

Az emberi szervezet tápláló anyagai a fehérjefélék és zsírok mellett a szénhidrátok. Nagy mennyiségű szénhidrát-tartalmú táplálékra van szüksége az embernek. A méz, szénhidrát lévén, fontos tápszert, mely az emberi szervezetre sok tekintetben előnyös. Könnyen emészthető, a gyomorból egyenesen a vérbe jut. Zsírképző, másrészt a test melegének és energiájának létrehozásában kitűnő hatású; hangyasav tartalmánál fogva mint gyógyszer is eredménynyel használják.

A cukor felfedezése előtt a méz egyetlen édessége volt az embereknek. A cukor kiszorította a közhasználatból, de azért igen sokat fogyasztanak belőle egyes iparágak, másrészt mint becses élelmi czikk is nagy el-

terjedésnek örvend. A fehér cukorral összehasonlítva, a méz előnyösebb és egészségesebb az emberi szervezetre. A közönséges fehércukor ugyanis nem egyéb, mint nádcukor, melyet a gyomorsavnak előbb invertálnia kell, azaz gyümölcs- és szőlőcukorra átalakítani s így juthat csak a vérbe. A méz kész gyümölcs- és szőlőcukor, a gyomornak nem kell átalakítania, hanem a gyomorból azonnal felszívódik, a miért a legtáplálóbb, legegészségesebb és elsőrendű természetes táplálék, míg a cukor mesterségesen vegyi úton készül.

A természetes méz megcukrosodik, megjegezesedik. Ha vízfürdőben melegítjük, ismét folyékonyvá lesz. Másik tulajdonsága az, hogy idegen szagot könnyen magába vesz, miáltal virágillata elvész s értéktelenebbé válik. Ettől megóvhatjuk, ha száraz, tiszta helyen, jól záródó üveg- vagy bádogényben tartjuk.

A mézet sokféleképen hamisítják. Igen gyakori eset, hogy vízzel hígítják, nádcukorral, invertcukorral, keményítőcukorral vagy más olcsó és hitvány sziruppal keverik. Keményítővel és liszttel már ritkábban hamisítják, mert ezek zavarossá, átlátszatlanná teszik és könnyen felismerhetők. Külföldön több országban mesterségesen is készítenek mézet. Ez az úgynevezett műméz, mely ártalmas a szervezetnek.

A tiszta, hamisítatlan méz megcukrosodik. A cukrosodás egyik bizonyítéka a természetes méznek. A vízzel hígított mézet sűrűség mérővel könnyen felismerni, ha megállapítjuk a fajsúlyát. E tekintetben eléggé tájékoztat az is, ha egy síma felületre mézet cseppentünk, vagy ha újjunk hegyére veszünk egy keveset. Ha hamarosan szét nem folyik, úgy nyugodtak lehetünk, hogy a méz nincs felhígítva. Másrészt a vízzel hígított méz pár napi állás után a vizet gyakran a tetejére választja ki. A keményítővel és liszttel hamisított méz felforralva megsűrűsödik, a tiszta méz folyékonyabb lesz. Ha jódot cseppentünk belé, megkékül. A hamisított és műméz sokakat visszatart a méz élvezetétől. A ki hamisítatlan mézet akar venni, leghelyesebben teszi, ha ezt elsőkézből, a termelőtől szerzi be. *Zimay Szilárd.*

Faanyagok tartóssá tétele. Karók, oszlopok, kerítés léczek, stb. tartóssá tételére többféle mód, eljárás és szer ismeretes. Így mindjárt a fának egész külső felületén való gyenge elszenesítése már használatbavétele előtt. Ez azonban — minthogy a megszenesedett fa a nedveket átbocsátja, — csak akkor mondható jónak, ha az elszenesített részeket azonnal kőszénkátránnyal kenjük be s esetleg még száraz homokban meghengergetjük, hogy abból egy külön védőréteg képződjék rajta.

Szokás a fa tartóssá tétele céljából olajfestéket használni, de ennél kell, hogy a fa teljesen száraz állapotban mázoltassék be, mert a nyers fa nedvének kipárolgását az olajfesték meggátolván, csakhamar a fa romlását idézi elő.

Konzerválni lehet a nyers fát rézgálicz-oldattal és pedig úgy, hogy 100 liter vízben 2 kgr. rézgáliczot old fel az ember kellő nagyságú kádban vagy hordóban s

abba állítja be a lehéjazott és használatra kész faragott karót, oszlopot, stb. Hogy ez a konzerváló szer minél gyorsabban járhassa át a fa szövetét, célszerű nap-sütésnél végezni az eljárást, mert a meleg elősegíti a fa nedvének gyorsabb eltávolódását. Ilyen impregnálás után még indokolt mésztejjel bevonni a fákat; tartósságát ezzel is fokozni lehet.

Használunk fakonzerválására 1—2%-os zinkchlorid-oldatot is. Az oldat hidegen alkalmazandó s benne a konzerválandó száraz fának 7—10 napig kell állni, hogy kellőképpen impregnálódhasson.

Kitünő fakonzerváló szer a 2%-os phenolzink-oldat, melyhez még egy kevés zinkoxyd adatik. Ezt meszelővel lehet felkenni és pedig ismételten mindaddig, míg már többet nem vesz be a fa; az ú. n. «sidárálás»-nál két százalékos forró vasgálicz-oldatban történik a lágy fa telítése s száradás után nemkülönben forró vízüveg-oldattal a további telítése. E szerek nedvektől átjárhatlan kéreggá alakulnak a fa belsejében s a külsőjén, a mely rendkívüli módon védi a fát mindennemű romlástól.

Általánosabban ismeretes végül a faanyagoknak karbolineummal, kátrányolajokkal és kőszén- meg fakátránnyal való konzerválása. Kár, hogy szaguk miatt nem mindenütt alkalmazhatók s a velük érintkezésbe jövő gyümölcs és egyéb fákra veszedelmesek lehetnek. Különben a szereket forró állapotban kell használni s csak száraz fára és bemázolás formájában mindaddig, míg a fa már nem vesz fel többet belőlük.

Vége a petróleum is alkalmas arra, hogy fa-eszközöket, szerszámokat, járműveket, stb. repedésektől, korhadástól megvédje. Az ezzel bemázolandó fának száraznak kell lenni s a bemázolást mindaddig ismételni kell, míg több anyagot a fa már képtelen felvenni. Ha megszáradt, a fa olajfestékkel, forró lenolaj-kenczével mázolható be időnkint, ezek tartóssabbá és egyben tetszősebbé teszik a tárgyakat. *(mo.)*

Különfélék.

Nyugdíjbiztosítás. Az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál a következő biztosítások eszközöltettek, kiknek az 1912. évi VIII. t.-cz. által létesített nyugdíj-csoportban, baleseti segélyekre, nyugdíjra, agkori ellátásra és temetkezési segélyekre van igényük, felvételtek: a gróf Zichy Ödön uradalma által id. Kovács János erdőőr, ifj. Kovács János erdőlegény, Manczinger György erdővéd, Lontis Gábor, Ille Illés, Nagy József, Marosi János és Máday Tógyer erdőőrök.

Hont vármegye részéről: Klagyirik József járási erdőőr.

Kis-Küküllő vármegye részéről: Kovács Béla erdőőr.

Gróf Nádasdy-féle hitbizományi uradalom részéről: Prém József, Német István és Udvari Antal uradalmi erdőőrök, végül Kerekes József uradalmi erdőszolga.

A vakok tájékozóképességéről. A vakintézeti tanároknak Hamburgban tartott gyűlésén Kunz tanár 9000

kísérletre támaszkodva, rendkívül érdekes előadást tartott a vakok tájékozóképességéről s úgynevezett távol-érzékéről. Kunz szerint a vakok bőrének legfelső rétege a sok gyakorlat következtében annyira megfinomodott, hogy a léghullámok legkisebb nyomására is biztosan reagál. Ha a vak valami akadályhoz közeledik, akkor ezt mint nyomási érzést megérzi. Kunz rájött arra, a mit különben minden született vakkal meg lehet próbálni, hogy a vakok az arcz elé tartott akadályt, például egy könyvet, nyomban észreveszik, míg a fej mögé tett könyvvel való kísérletezés minden eredmény nélkül marad.

Kutyák fogorvosa. Londonban napról-napra több fogorvos kezd foglalkozni a kutyák fogbajainak kezelésével, mert ez hovatovább nagyobb praxist biztosít részükre, mint az emberorvosi működésük. A kutyáknak egyik ilyen fogorvosa legutóbb érdekes ismertetést közölt pácienseiről és azoknak gyógykezeléséről. A gyakorlati érzékű fogorvos mindenekelőtt elmondja, hogy pácienseinek nagyságához és erejéhez mérten néha öt-hat asszisztensre is szüksége van, hogy betegjeinek nyugtalanságát megfékezze. Elsősorban a beteg szív működését vizsgálják meg, vajjon az állat elkábítására veszély nélkül alkalmazható-e a kégáz, ellenkező esetben a beteg nyrészeket kokainnal ecsetelik be. Ezután következik a tulajdonképeni műtét, a mely a fogak állapotához képest foghuzásból és műfogak behelyezéséből, illetőleg a fogak tisztításából és plombálásából állhat. A dúsgazdag és vagyonos osztályok ölebecskéinél épenséggel nem ritkaság, hogy a szájukban elhelyezett aranyplombok közepén egy-egy kisebb gyémánt tündöklök, a mely az állat gazdájának vagyonosságát és az öleb iránt érzett szeretetét van hivatva a nagyvilággal tudatni. A marakodó természetű buldogoknál gyakori, hogy kitöredezett fogaik helyére teljes hamis fogorokot alkalmaznak, a melyek igen jól beváltak a gyakorlatban. A kutyák fogorvosának teendői közé tartozik az is, hogy az édességekkel túltömött és egyébként is elkényeztetett ölebecskéknél rendszeres házi orvosi tisztet végezzenek, a mit a kedvenc állatok tulajdonosai bizonyára jobban honorálnak, mint a saját személyük házi orvosát.

Időjelzés. A «Meteor» f. évi február hó második felére a következő időjelzést teszi közzé:

Február hó második felének változási napjai a 17-iki, mely gyenge, inkább enyhe jellegű, és a csapadékot segíti elő; támogatja ezt a 21-iki, melyet Jupiternek Holdunkkal 22-én bekövetkező együttállása viharossá tehet, sőt erős hófúvást is hozhat, de csak röviden, mert 24-ike már erősen enyhe jellegű s egyáltalán a 24-iki változási nap erős fordulatot van hivatva hozni időjárásunkban, mivel úgy a 25-iki, mint a 26-iki enyhe jellegű változási napok, melyekkel a 28-iki sem ellentétes hatású.

Hivatalos közlemények.

127092. szám.

I/A.5.—1913.

Körrendelet valamennyi m. kir. állami erdőhivatalnak.

(A kopárjavítási munkálatoknál alkalmazott állami erdőőri személyzet útitisztláinak összeállítása tárgyában.)

A m. kir. állami erdőhivatalok kerületében szükséges kopárjavítási munkálatok végrehajtásához kinevezett m. kir. erdőőri személyzetnek különleges szolgálati viszonyaira és feladatuk fontos közgazdasági jelentőségére való tekintettel ezen altiszti személyzet tagjait az állomási helyükön kívül teljesített külső munkálataiért az 1906. évi 6931/eln. sz. F. M. rendelettel kiadott «Szabályzat» alapján felszámítható utazási illetményeiken felül a teljesített munkálatok arányában és azok eredményéhez képest megfelelő külön kivételes díjazásban is részesíteni szándékozván, szükségét látom annak, hogy ezen erdőőri személyzet foglalkoztatásáról és munkáságáról állandóan részletes tájékoztatással bírjak.

Utásítom tehát azon m. kir. állami erdőhivatalokat, a melyeknek kerületében a kopárjavítási munkálatokhoz kinevezett állami erdőőrök már eddig is beosztottak és ezután még beosztatni fognak, hogy a kerületükben alkalmazott állami erdőőri személyzetet az alábbiakban foglaltak szigorú betartása mellett oktassák ki arra, hogy a rendes szolgálati úton minden hó 14-ig hozzám felterjesztendő utazási számláikat jelen rendeletem vételétől kezdve rendszeres munka-napló alakjában akképen állítsák össze, hogy azokban ne csak az utazási illetmények megállapításához szükséges adatok legyenek feltüntetve, hanem azokból az állami erdőőrök foglalkoztatása és az általuk teljesített munkálatok napról-napra folytatólagosan megállapíthatók legyenek.

Ezek előre bocsátása után a kopárjavítási munkálatokhoz kinevezett állami erdőőri személyzet útitisztláinak kiállítását illetőleg következő rendelkezéseim tartandók szem előtt:

1. Az útitisztlákhoz az állami kezelésbe vett községi stb. erdők szolgálati ágazatánál alkalmazott m. kir. erdőtiszték által használt útitisztlá nyomtatványok használandók avval a módosítással, hogy a nyomtatvány 7. és 8. hasábjában feltüntetendő kocsi járható távolságok közül a 7. hasáb alatt a kocsival tényleg megtett, a 8. hasáb alatt pedig az ilyen útakon gyalog megtett utak távolságai, a 10. és 11. hasábok alatt pedig a hivatali kerületen belül és kívül eltöltött napok száma helyett a 10. hasáb alatt az állomási helyen kívül éjjeljezéssel, a 11. hasáb alatt pedig a külső szolgálatban éjjeljezés nélkül eltöltött napok száma legyen feltüntetve. Az útitisztlá-nyomtatvány fentemlített hasábjainak czíme tehát ehhez képest lesz kiigazítandó.

2. Az útitisztlák munkanaplók alakjában lévén szerkesztendő, azokban a hó első napjától kezdődőleg a hó végéig minden napot külön tételszám alatt kell tárgyalni olyformán, hogy az 1—3. hasábok megfelelő kitöltése után a 4. hasáb alatt úgy a külső szolgálat-

ban töltött idő, az ezen idő alatt megtett utazások és a teljesített munka, mint az erdőőr állomási helyén végzett szolgálati teendők részletesen feltüntetettessenek. A 4. hasáb alatt tehát az állami erdőőröknek részletesen fel kell tüntetniük a külső szolgálatban töltött időt illetőleg azt, hogy minő rendelkezés alapján honnan hová és mi módon utaztak és külső szolgálatuk ideje alatt hol s mivel foglalkoztak; a székhelyükön eltöltött időt illetőleg pedig ki kell mutatniok azt, hogy otthon melyik napon minő munkát végeztek.

A külső szolgálatban eltöltött napokon teljesített utazásokat ugyancsak a 4-ik hasáb alatt kell részletezni, kitüntetvén e helyütt a megtett utakat és pedig az egyik községtől a másikig, továbbá az egyes községektől a működési helyig és vissza külön-külön teljes részletezéssel; a megtett utak távolságait pedig a 7—9 hasábokba kell a tényleges utazásnak megfelelően bevezetni, tekintet nélkül arra, hogy a megtett út távolsága az erdőört az 1906. évi 6931/eln. F. M. sz. «Szabályzat» kilométerpénz felszámítására feljogosítja-e vagy sem.

Az állomáshely területén, de a község belterületén kívül teljesített munkálatoknál a munka helyének a község belterületétől számított távolságnak feltüntetésén kívül, ki kell mutatni azt is, hogy a munka vagy a szolgálat érdeke a délen vagy az éjjelen át való kimaradást szükségelte-e; megjegyezvén, hogy délen át való kimaradásnak reggeltől este 6 óráig vagy ezen határokon belül legalább is 7 órára terjedő idő tekintendő.

Éjjeli kimaradásnak csak az az idő tekintetik, melyet számlatevő este 6 órától kezdve legalább 7 óra hosszáig kint töltött, vagy ha a kirándulás este 6 óra előtt kezdődött és éjjeli 12 óra után fejeződött be, mely körülmény azonban a hivatali főnök által igazolandó.

Ha az erdőőrnek külső szolgálatában teljesített utazása alkalmával mérő műszert vagy más olyan nagyobb terjedelmű és súlyosabb hivatalos felszerelést kellett magával vinnie, melyet gyalog ember könnyű szerrel nem hordozhat, ezen körülmény a 4-ik hasáb alatt szintén megemlítendő annak megjelölésével, hogy az ilyen felszerelési tárgyakat honnan és hová megtett útja alkalmával kellett magával vinnie.

Az úti számla 4-ik hasábjánál a fentiek szerint leírt utazások után az 1906. évi 6931/eln. F. M. sz. rendelettel kiadott «Szabályzat» alapján felszámítható napi díjak és egyéb utazási költségek az utazásnak a 4-ik hasábján történt részletezése szerint a 12—14. számú megfelelő hasábján jeyzendők be, magától értetvén, hogy azon utazásoknál, melyeknél a fenti «Szabályzat» értelmében felszámításnak helye nincsen, az úti számla 12—14. számú hasábjai üresen hagyandók.

3. Az erdőőrök a fentiek értelmében összeállított úti számlájukat havonként és pedig legkésőbb minden hó 8-ig ahoz a m. kir. járási erdőgondnoksághoz tartoznak betérjeszteni, a melyhez szolgálattételre beosztattak. A m. kir. járási erdőgondnokság vezetője köte-

les a benyújtott úti számlát késedelem nélkül gondosan átvizsgálni, a helytelenül vagy hiányosan összeállított számlát újból való összeállítás vagy pótlás végett visszaadni; a felterjesztésre alkalmas számlát felülvizsgálat után a fent idézett «Szabályzat» 56. §-ában előirt igazoló záradékkal ellátni és a felettes m. kir. állami erdőhivatal útján hozzám felterjeszteni.

Az igazoló záradékban a «Szabályzat» 56. §-ában részletezett körülményeken kívül mindenkor igazolni kell azt is, hogy a számlatevő erdőőr a kimutatott kocsin járható úton az utazást tényleg kocsin vagy gyalog tette-e meg és a kilométer távolságok helyesen vannak-e feltüntetve, továbbá, hogy székhelyétől távol mely napokat töltött éjjelezéssel és éjjelezés nélkül, a székhelyének határában pedig hány napon át volt a déli és illetőleg éjjeli időn át külső szolgálatban és végül igazolni kell azt is, hogy az erdőőr, melyik útja alkalmával volt köteles mérő műszert vagy más nehezebben hordozható hivatalos felszerelést magával vinni.

4. A m. kir. állami erdőhivatalok a m. kir. járási erdőgondnokságok által hozzájuk beküldött úti számlákat összegyűjtik, láttamozzák és érvényesítés végett az erdőtisztek úti számláival egyidőben, de külön ügyszám alatt hozzám kötelesek felterjeszteni.

Budapest, 1914. évi január hó 22-én.

A miniszter helyett:

Bartóky
államtitkár.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter Ó cs. és Apostoli kir. Felségének Bécsben, 1913. évi december hó 18-án kelt legmagasabb engedélye alapján Tölg Vilmos kir. főerdőtanácsost — sok éven át teljesített hű szolgálatainak elismerése mellett — saját kérelmére nyugalmába helyezte. — Ulrich Gyula főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott kir. erdőtanácsost pedig ideiglenesen megbízta a zágrábi kir. erdőgazgatóság vezetésével.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Janussek István kir. erdőmérnököt Ogulinból Sušakra ellenörködőnek, Ott Károly kir. erdőmérnököt Skaréről Vinkovezére pénztári ellenörnek, Solcz Szvetozár kir. erdőmérnököt Budapestről Sušakra, Gösswein Lajos kir. segéderdőmérnököt Sušakról Ogulinba erdőgondnoknak, Berzenkovits Antal kir. segéderdőmérnököt Sušakról Skaréra erdőgondnoknak, Aáron Oktavián kir. segéderdőmérnököt Vinkovezéről Karlopagóra erdőgondnoknak, Ciganović Vladimir kir. erdőmérnökgyakornokot Zágrábból Vinkovezéra, Nemes Imre kir. erdőmérnökgyakornokot pedig Sušakról Vinkovezére, továbbá megbízta Suszter Rezső kir. főerdőmérnököt a sušaki kir. erdőhivatalnál, Jakab István kir. főerdőmérnököt a vinkovezei kir. főerdőhivatalnál az ellenörködői teendők végzésével, Jurovich Ottó kir. segéderdőmérnököt pedig a vinkovezei kir. erdőrendezésérg ideiglenes vezetésével, végül Slijepcević Illés m. kir. segéderdőmérnököt Máramarosszigetről Budapestre, a földművelésügyi miniszterium erdészeti főosztályába rendelte be szolgálattételre.

A szászsebesi m. kir. erdőhivatal főnöke Pászku János, Schmidt Pál, Csutak Lajos, Zecha János m. kir. erdőőrökét m.

kir. főerdőrökké, Mán Dávid és Szöllösy József segéderdőröket, Gruber Jenő, Pap Aftenie, Pántlik Károly és Csomós István erdőlegényeket m. kir. erdőőrökké, Ilk János, Derebáncz Miklós, Lepoczky Gusztáv, Ilk Adolf II. oszt. erdőlegényeket és Szarvas István II. oszt. segéderdőrt I. oszt. m. kir. erdőlegényekké, Mihaleszk Rezső, ifj. Pántlik Ignác, Holecbauer József és Szoboszlai János napibéres erdőőröket II. oszt. m. kir. erdőlegényekké, Martin Illés II. oszt. segéderdőrt pedig I. oszt. segéderdőrré nevezte ki, illetve léptette elő.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1914. évi január hónapban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Dévai erdőhiv. hd. 15-35, Etlzer és Dostal hd. 24—, Nyitrai főszolgabíró hd. 23-93, Szemmelweis Márton —40, Wind Mátyás 5—, Divényi urad. 12—, Körmöczbánya város 12—, Bátor Bánffy urad. 680—, Brassó város 12—, Pisch József —20, Pusztai György 8—, Szászsebesi erdőhivatal hd. 23-35, Lenkay Lajos 10—, Salgótarjáni vasmű hd. 13-55, Eperjesi erdőhivatal 40—, Kilián Frigyes 64-80, Tripammer Károly 3-60, Varga Sándor 6—, Budapest főváros 20—, Kolozsvári erdőig. 408—, Ungvári főerdőhiv. 228—, Bellatiné urad. 12—, Bustyaházai erdőhiv. hd. 23-15, Kluger Antal 8—, Liptóújvári főerdőhiv. 296—, Orsovai erdőhiv. 1/2 évre 86—, Tótsóvári erdőhiv. 308—, Beregi József 6—, Richter József 6—, Tirts Rezső —80, Barnóczky István 2-50, Kistapolcsányi fghi urad. 28—, Veszprémi püsp. urad. 20—, Nagyváradi adóhiv. hd. 16-05, Tótsóvári erdőhiv. hd. 60-95, Zsurnovszky József hd. 6-95, Földmiv. min. hd. 84-70, Belakovics József 2-10, Gödöllői erdőhiv. 70—, Nagybányai főerdőhiv. 76—, Zsarnóczai erdőhiv. 124—, Nagy Károly 8—, Lugosi erdőig. 158—, Bassevitz Erich hd. 4—, Bustyaházai erdőhiv. 152—, Csernyi Sándor —40, Pécsi Ottó 6—, Tóth Ferenc 2-20, Etlzer és Dostal hd. 24—, M.-szigeti erdőig. 194—, Szászsebesi erdőhiv. 292—, Dr. Duntrievics Vladimir hd. 15-55, Neumayr és Tsa hd. 1—, Apatini erdőhiv. 152—, Besztercebányai erdőig. 500—, Gr. Degenfeld S. erdőhiv. hd. 12-15, Kassa város hd. 23-35, Románci Géza hd. 14-15, Schweiger János 6—, Stubenvoll R. 8—, Virlics Vincze 6—, Pilismaróthi erdőgond. hd. 22-55, Nagykövérési erdőgond. hd. 23-75.

1 koronát fizettek: Divéky József, Gérik Ferenc, Katona Lajos, Simon Károly, Ádám István, Juhász József, Styavina Pál, Seemann Péter, Koreny János, Popa Valér, Warinszky Miksa, Szimon József, Bujtás Antal, Latics Gyula, Varró Joachim, Fingerlosz István, Lepoczky Gusztáv, Kovács Antal, Milován Vazul, Hugyi Antal, Pataló Péter, Niklai György, Riesz Károly, Járos József.

2 koronát fizettek: Bodor Lajos, Czvegrosch Rezső, Horváth Alajosné, Jarosch Ernő, Kozma Géza, Molnár Orbán, Mólnos Ferenc, Stach Sándor, Takács Kálmán, Veszeloovszky András, Wirlics József, Alsólendvai erdőőr, Bóna Endre, Bomba Antal, Engli Vilmos, Haracsi József, Ince Antal, Ladányi Frigyes, Magyar György, Melcer Róbert, Pataky József, Pomóthy Ernő, Schreiber Lajos, Stenczinger Sándor, Stummer Gyula, Somogyi Lajos, Széles Gábor, Városi János, Vincze János, Winter Gusztáv, Bekes Dezső, Buzi József, Molnár Sándor, Trsztyánszky Lajos, Zachoretz Lajos, Basa József, Dávid János, Huber Vendel, Kicsiny Tivadar, Kővári István, Szabó József, Szántói Elek, Fekete József, Kiss Béla, Miklai Pál, Nagy Ferenc, Szullik Frigyes, Vig András, Komsa György, Kovács Antal, Pich János, Raffy Gergely, Rutska Tivadar, Vádl József, Barkay János, Csokona József, Herzmanek Sándor, Misztrik Imre, Motz Márton, Tisza András, Boksay György, Kolezer János, Kottak Antal, Kovács György, Kucsera József, Mikó László, Pál János, Ptacsek Rezső, Potocsár Béla, Seemann Elek, Kulics Győző, Merreider István, Csutay Pál, Ernyey Károly, Szeiler Ferenc, Vaszil László, Gubrianszky János, Kardos Ferenc, Konopasek Henrik, Molnár György, Mostis István, Simon Ist-

ván, Vadkerti Menyhért, Záborszky Gyula, Csató Lajos, Körössy László, Krausz Viktor, Lankovics M., Luka Péter, Szomora József, Zsigó Gyula, Gligor Miklós, Boldizsár István, Nyigut József, Orosz György, Chiba Béla, Hidvéghy György, Király Károly, Pózna Rezső, Szecsódy Sándor, Vida Péter, Butács Gyula, Kattia Endre, Szóke Gyula, Miklós Péter, Kovács Ferenc, Klucs Ferenc, ifj. Pusztay Ferenc.

3 koronát fizettek: Szabó József, Herbert János, Seemann Norbert, Pálfi Rezső, Fogaras András, Labancz György.

4 koronát fizettek: Ács Géza, Bombola Pál, Brabecz Rezső, Fischer Géza, Kejzer Tivadar, Lahonyai Ferenc, Lokotár Miklós, Meiszter Gyula, Nyikom András, Pelenczei József, Plauder Lajos, Sági Márton, Schmidt Béla, Simon Ferenc, Takács János, Terray Gyula, Varga János, Balla János, Coburg hgi. erdőig., Chovanyecz János, Hatvany János, Körmöczy Illés, Molnár Vendel, Mótz István, Palenik János, Paraputics János, Sárvári uradalom, Somfai István, Szunyogh István, Vargha Mihály, Ávár István, Baka János, Benckó József, Bohus Károly, Czulei János, Dolgos Mihály, Dorner Béla, Eszterházy hgi. dérföldi erdőgond., Farkas István, Feszaneck Pál, Ferenczy Pál, Gasparez Lajos, Gáspár János, Gyertyánffy Kálmán, Haupttricht Miklós, Hubay Zsigmond, Kelecsényi Ferenc, Kócsy János, Mayer Gyula, Mendel István, Pokorny Emil, Próháb Bálint, Ruijsz Béla, Somogyi Ipoly, Szabadszállási előjáróság, Gf. Széchényi A. Pál marczali uradalma, Tamási József, Várjon Géza, Bódog Ferenc, Briža Bohumil, Jónásch István, Krupinszky László, Molnár Bálint, Péch Kálmán, Rochlitz Dezső, Románci Géza, Tomassek Miklós, Volosin József, Bakos János, Barthos Gyula, Biharkristyóri erdőgond., Heydrich Károly, Károly György, Kotta János, Krecsun Iván, Máté Ferenc, Mick Rezső, Nagy Géza, Rédl Károly, Sarkadi Sándor, Sirgely István, Somogyi Géza, Tenkei püsp. erdőgond., Tomcsányi Gyula, Witt Sándor, Balogh Ferenc, Boldizsár András, Hollenschwandner Mátyás, Kriller József, Schmuck Károly, Teró Péter, Werner Ferenc, Weydauer Antal, Antalóczy István, Bangócs János, Csoma Ferenc, Jellinek Andor, Kiss István, Májor György, Sajóvárkonyi erdőhiv., Bartha Béla, Bandy Ferenc, Harangozó József, Nopály Endre, Róth János, Sušáki erdőhiv., Zagyvai erdőhiv., Gf. Zedwitz erdőhiv., Bauer Miklós, Blum Mátyás, Faller András, Galánthai Ferenc, Gere Antal, Horváth Károly, Kádár Imre, Karczag város, Kocsis Mihály, Koncsata Tamás, Krausz Ferenc, Krausz János, Kreutz János, Rusznyák József, Schudich Nándor, Waedt Rezső, Zakamenei erdőgond., Dés város, Janisch Sándor, Miksa Pál, Pothánszky József, Proszek József, Tokera János, Bolcsó József, Kustyák János, Selmecei főiskola könyvtára, Nadhera László, Szabó Lajos, Újbánya város, Wunder L., Felsőbánya város, Bély György, Feruska István, Hep Ágoston, Kovács Pál, Oros János, Szakolca város, Vánca Simon, Huszár Pál, Kósa József, Ziegelhoffer Lajos, Fiskál Károly, Fisli István, Novothny László, Pohl József, Kiss Sándor, Béky Albert, Debreczeni András, Kiricsi János, Kis József, Martin János, Olsovszky Károly, Pánczél Sámuel, Pápaugodi hitb., Pilvein Cyprián, Schönerberger Gáspár, Takács Pál, Hermann János, Kis Sándor, Köller József, Ryba Lipót, Danis Lajos, Kósa Ferenc, König János, Lipkovics János, Stiedl András, Vaskohi erdőgond., Konzsky József, Láhmer Frigyes, Szabó Géza, Huber Vendel, Kecskés László, Sinkovics Sámuel.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím szalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

I. Bratonya. A csüdesömör igen makacs betegség, de korántsem gyógyíthatatlan. Az a kenőcs, a mit az állatorvos rendelt jó, ha még van belőle, használja csak fel. Mielőtt azonban rákeni

az előzőleg rákentet el kell távolítani, de nem szabad vízzel lemosni, hanem csak tiszta táblaolajba mártott vattával, ez tiszta leveszi. Ha már nem volna a kenőcsből, akkor vegyen a patikában Richter-féle hyperolt, abból oldjon fel egy grammot 10 gramm vízben és azzal tapogassa meg a sömörös helyeket, a hyperol a varratok leoldja. Ha már tiszta a csüd, akkor kenje be a következő kenőccsel:

Rp. Tannopheni (Richter) gmta 5·0
Vaselini gmta 25·0
Mf. ungu.

A tannofenkenőcs hamarosan leszárítja a sömört. Arra azonban nagyon vigyázni kell, hogy az állat mindig száraz helyen álljon. Ha ki kell vele mennie, kenje be tannofenkenőccsel, az nem oldódik vízben és megvédi a sömört a víztől. Ha hazajön, rögtön törölgesse meg puha ruhával a csüdt, míg teljesen megszárad. Vízzel mosni még akkor sem szabad, ha sáros lett. A sarat is csak olajos puha ruhával kell óvatosan letörölgetni. Az istállóban is többször kell almozni, hogy szárazon álljon a ló. Az istállóban be is lehet kötni a tannofenkenőccsel bekent lábat. Ha aztán a sömör leszáradt, még egy ideig be kell hinteni tannofenporral valahányszor kimegy vele. De ha nem volna kéznél a tannofen, akkor vaselin vagy fagygyú is megteszi. Hazajövet azonban mindig rögtön meg kell szárítani a csüdt. A csüdről a nagy szőrt le kell nyírni, mert a hosszú nedves szőr elősegíti a sömör képződését, mert állandóan nedvesen tartja a csüdzületet. Ha nem kezeli a sömört, a ló csak hamar megsántul és sömörös lába megdagad. A megvastagodást aztán már semmivel sem lehet elmulasztani.

Dr. Kukuljevič József.

Sch. D. Kőrösbánya. A fák villámveszélyessége című czikkét nem közölhetjük, mert oly tételes kijelentések is vannak benne, melyek a ma elfogadott elvekkel nem egyezők.

„Szélörvényekben tudvalevőleg többszörösen nagyobb a légnyomás, mint rendes körülmények közt” írja. Ez kérem nem áll, mert a szélörvény szélén van mindig a depresszió maximuma, a közepén pedig a minimuma, tehát épen fordítva, mint a hogyan írja. Azt sem tudjuk felfogni, hogy az ön által említett légesatornák, — ha ilyenek egyáltalán vannak — mennyiben befolyásolják kedvezően a légköri villamosság kisüléseit. Egyet tudunk, azt, hogy a légkör mindig tevőleges és a föld mindenkor nemleges elektromossága között az állandó kisülést a láthatatlan elektromos hullámok közvetítik. Ha a feszültség akkora, hogy ezek az elektromos hullámok a kiegyenlítést közvetíteni nem bírják, akkor a kiegyenlítődé és a villámcsapás tüneiményei közt következik be.

Ez az elektromos töltés feszültsége szerint a földből kifelé vagy a légkörből a föld felé egyaránt bekövetkezhetik. A fák koronája — kivált ha nedves — a láthatatlan elektromos hullámok kiáramlását, tehát az elektromos töltés feszültségének lassú, de folytonos kiegyenlítődéjét eszközi; ez a magyarázata annak, hogy az erdőbe nem igen sújt a villám.

Magányosan álló, vagy a többi közül kimagasló fák villámhárító gyanánt működnek s úgy könnyen útjai a villámcsapásnak, mely egyébként annyira szeszélyes, hogy talán a csalánra vonatkozó tapasztalati adatot kivéve, minden más statisztikai megállapításra ráczáfol.

Ennek okát egyelőre nem tudjuk, de hisz még az elektromosság lényegét sem ismerjük. Annyit azonban mégis tudunk, hogy nem áll az, mintha a vonuló felhők a földből kisugárzó áramot ráktárolnák el és ezt adnák vissza a földnek, hanem a föld negatív elektromos töltése a párák sűrűsödése alkalmával képződő villamosságra megosztólág hat és aztán a megosztott különemű elektromos töltések kiegyenlítődére törekszenek.

A 10 fillért a lap javára bevételztük.

B. J. Beláthatja, hogy az ön egyoldalú információja után határozott választ nem adhatunk. Tájékozássul azonban tudatjuk, hogy a fegyelmi szabályok 248. §-a szerint, a szolgálatból elbocsájtottnak tekintendő az az állami alkalmazott, a ki büntény miatt elítéltetett, vagy csupán próbák elégtelensége miatt men-

tetett fel, vagy a ki más törvényszegés miatt legalább félévi fogságra ítéltetett. A 249. § szerint pedig a szolgálatból elbocsájtatható az az állami alkalmazott is, a ki valamely kihágás vagy törvényszegés miatt félévnel rövidebb tartamú fogságra ítéltetik. Az ön esete tehát a 249. § szerint bírálendő el, mert kihágást követett el s félévnel rövidebb tartamú fogságra ítéltetett. Mint-hogy az ön előadása szerint a kihágás nem volt olyan súlyos természetű, hogy e miatt önt a szolgálatból el kellene bocsájtani, azt hisszük, hogy ez nem is fog bekövetkezni; s ha az ön hivatalos működése és magaviselete máskülönbön nem esik kifogás alá, úgy — nézetünk szerint — egy fegyelmi úton kiszabandó enyhe fegyelmi büntetéssel pl. írásbeli megrovással elég volna önt megbüntetni, mert a tulajdonképeni büntetést a bíróság úgy is kiszabja s nem volna méltányos fegyelmi úton is súlyosabb büntetést alkalmazni. Ha azonban az ön hivatalos ténykedése és magaviselete egyébként is kifogás alá esik, vagy a dolog nem egészen úgy történt, a mint azt nekünk leírta, úgy esetleg súlyosabb büntetést is kaphat, bár nem hisszük, hogy ebben az esetben is, a szolgálatból való elbocsájtásra ítéljék.

Itt — mások okulására is — mindjárt megjegyezzük, hogy az utóbbi időben sajnosan tapasztaltuk, hogy az erdészeti al-tisztek a pofonok osztogatásánál nagyon könnyelműen járnak el s nem gondolnak arra, hogy önbíráskodásra senkinek sincs joga s hogy az ilyen pofon nemcsak arra, a ki kapta, hanem arra is, a ki adta, súlyos, sőt legsúlyosabb következményekkel járhat. Már pedig — minden egyébtől eltékelve — egy pofon nem ér fel azzal, hogy az ember esetleg az állását elveszítse és ártatlan családját nyomorba döntse.

A 10 fillért a lap javára bevételztük.

B. Á. 1. Az államnál teljesített 25 évi szolgálat után jelenlegi fizetésének és személyi pótlékának 70 %-át kapja nyugdíjképen s ezenfelül még lakbérnyugdíjat is kap. Számokban csak akkor tudnánk megmondani, hogy mennyit kap, ha tudnánk, hogy mennyi a jelenlegi fizetése, személyi pótléka és lakbére. 2. Hogy a nyugdíjgyesülettől mennyi nyugdíjra tarthat igényt, azt nem tudjuk.

T. F. Legjobb, ha elmegy a polgári iskola igazgatójához s tőle kér tanácsot, mert mi határozott választ nem tudunk adni.

L. S. Oroszidecs. 1. Ha a nemességre vonatkozólag semmi pozitív adattal nem rendelkezik, úgy azt vajmi nehéz lesz kikutatni. Első sorban azt kell határozottan tudnia, hogy melyik őse, mikor, kitől kapta a nemességet és hogy az a nemesség, melyik vármegyében lett kihirdetve. Ezt esetleg az országos levéltárban eszközözendő kutatás útján lehetne megállapítani. Ha ezt sikerül megállapítania, úgy beszerzendő keresztlevelek útján kell igazolnia azt, hogy ön egyes leszármazója annak, a ki a nemességet kapta. Ez tulajdonképen a legnehezebb része a régi nemesség igazolásának, mert visszamenőleg minden ősről meg kell állapítani, hogy ki volt az apja s az hol, mikor született. Van nálunk Magyarországon is olyan kutató iroda, a mely ilyen dolgokkal foglalkozik, csak-hogy ennek igénybevétele, különösen ha semmi támpontot nem tud neki nyújtani, nagy költségbe kerül s a mellett az eredmény is bizonytalan.

2. Ha az illető erdőtiszt, vagy erdészeti altiszt tagja az Országos Erdészeti Egyesületnek, úgy munkaképtelenség esetén s ha ezt az illető vagyoni viszonyai is indokolják, kaphat az egyesület jótékony alapítványaiából segélyt. Más olyan jótékony intézetet, a honnan munkaképtelenség esetén segélyt kaphatna, nem ismerünk. Legjobb volna, ha az illető beiratkozna az Országos Gazdasági Munkáspénztárba s ott nyugdíjra biztosítaná magát. Ha kívánja, szívesen küldünk erre vonatkozó tájékoztatót; abból megláthatja, hogy mit kell évente fizetnie s mit kap szolgálatképtelenség esetén.

3. Az 5 fillért a lap javára bevételztük.

Z. I. Az 50 fillért a lap javára bevételztük.

K. L. 1. Írjon az illetőnek Szászsebesre és követelje vissza a pénzét. Ha ez nem használ, úgy emeljen az illető ellen panaszt a földművelésügyi miniszter úrhoz, vagy pedig perelje be.

2. A czímszalag kiigazítása iránt intézkedtünk.

T. F. A földművelésügyi miniszteriumban erdőlegények nincsenek s valószínűleg nem is lesznek alkalmazva; ezért a jövődelmüket se tudjuk megmondani.

A hiányzó lapot elküldtük.

O. Gy. A kéredezett F. J. uradalmi erdész czíme; Krasznatanya, u. p. Koskócz. Másik két kérdésére a kiadóhivatal már válaszolt.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Erdőőri alkalmazást keres 28 éves, róm. kath., nős, szakvizsgázott, úgy az erdészetet, mint az apró és nagy vadgondozásában több évi gyakorlattal bíró egyén. Kitűnő duvadírtó. Czíme: Sz. J. Kaposvár, Cseri-út 26. sz. (10.)

Kiszolgált nyug. esendőr, szakvizsgázott erdőőr, 28 éves, ref., nőtlen, ki hosszabb ideig uradalomnál volt alkalmazva, az erdészeti és vadászati teendőkben jártas, azonnali vagy későbbi belépésre megfelelő állást keres. Czíme a szerkesztőségénél megtudható. (9.)

26 éves, nős, gyermektelen, jól szakvizsgázott erdőőr, ki az erdészetet és vadászat minden ágában jártas, jelenleg felmondatlan állásban mint vadaskerti őr van alkalmazva, megfelelő állást keres. Czíme a szerkesztőségénél megtudható. (11.)

Tapasztalt erdőőr, nagyobb erdőkezelésnél állást keres. Nős, gyermektelen, 33 éves, róm. kath., az erdőőri szakvizsgát jó sikerrel letette, nyolcz év óta mint erdőőr van alkalmazva, az erdőkezelés minden ágában jártas, jó bizonyítványokkal rendelkezik, beszél magyarul és tótul. Czíme a szerkesztőségénél megtudható. (12.)

49 éves, róm. kath., kiscsaládú, erős testalkatú, józan, szerényigényű, magyarajkú, középiskolát végzett és szakvizsgázott erdőőr, ki az erdészeti, mezőgazdasági és vadászati teendőkben 17 évi gyakorlattal bír, jó szolgálati bizonyítványokkal rendelkezik, mielőbbi belépésre állást keres. Nyugdíjra igényt nem tart s csupán aggkori biztosítást kér. Czíme: O. Gy. Harkács. (Gömör m.) (13.)

Csere. Hajlandó volnék jó máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatósági kincstári védkerületi állásomat egy lugosi, lippai, apatini, gödöllői vagy zágrábi kincstári erdőhatóság-kerületbeli olyan állással elcserélni; hol kisebb hegyek vannak. Közeli iskola nem igényeltetik. Megkeresések a szerkesztőséghez kéretnek. (15.)

Vadász, a ki a fő- és apróvadtenyésztésben teljes jártassággal, különösen a mesterséges fáczántenyésztésben nagy gyakorlattal bír, a mit kitűnő okmányokkal bizonyítani tud, hasonló állást keres márczius 1-ére. Czíme: Huber Wendel, Tiszabó, Szolnok vm. (14.)

HIRDETÉSEK

Termelt tölgyhaszonfa-eladás. 11862/1914. sz.
A keezerpekléni m. kir. erdőgondnokság kerületében kitermelt s az osod- csákányi, magyarbódi felső és illetve magyarbódi alsó rakodókra kihozott 1326-38 köbméter kéregnélküli méretezett tölgyhaszonfa három eladási csoportba megosztva zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az írásbeli zárt ajánlatok legkésőbb 1914. évi február hó 24-napjának déli 12 órájáig nyújtandók be a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál, a hol azok február hó 25-én d. e. 10 órakor nyilvánosan fel fognak bontatni.

Az árverési és szerződési feltételek a faanyagok eladási csoportjainak és kikiáltási árainak kimutatása, ajánlati űrlap és boríték a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál megszerezhetők.

Budapest, 1914. évi január hóban.

(5.) **M. kir. Földművelésügyi Miniszter.**

Pályázati hirdetemény. Alulírott hitbizományi uradalomnál, Szolnok-Doboka megyében Szurdok székhelylyel, egy erdőőri állás van üresedésben, a melynek betöltésére pályázatot hirdetek.

Ezen erdőőri állás a következő javadalmazással jár: Készpénzfizetés egy évre 600 kor., természetbeni lakás (két szoba, konyha, mellékhelyiségekkel) veteményes kert, egy tehénnek és borjának (1 éves korig) nyári legelő, valamint annak téli tartásához szükséges széna, 12 ürmeéter tűzifa a házhoz beszállítva.

Azon esetben, ha a kinevezett erdőőr szolgálatában beválik, egy év múlva véglegesítve lesz és akkor joga van még egy tehén és borjának (1 éves korig) szükséges nyári legelőhöz, valamint annak téli tartásához.

Az uradalom által haszonbérbe adandó kisebb földrészletek bérbevevésénél előnyben részesül.

A kinevezendő egyén egyévi szolgálat után véglegesítve lesz és ezen időn túl csakis hathavi kölcsönös felmondás után szünik meg a szolgálati viszony. A költözködés költségeit felszámítása szerint három évi hűséges szolgálat után az uradalom megtéríti.

Az állás kinevezés után azonnal elfoglalható.

A pályázni kívánók sajátkezűleg írt folyamodványaikat az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában előirt képesítésüket igazoló okmányoknak másolatban való csatolásával f. év márczius hó 10-éig az alulírt erdőhivatalhoz küldjék be.

A román nyelv ismerete szükséges.

Csákigorbó, 1914 február hó 3-án.

Báró Jósika-féle hitbizományi uradalom.

Turcsa Tivadar
hitb. erdőmester.

(9.) **Termelt fenyőhaszonfa-eladás. 12150/I. B-1. 1914. sz.** A körmöczbányai erdőgondnokság kerületében termelt és részben Jánoshegy vasuti állomáshoz, részben

erdei rakodókra kiszállított mintegy 3550 köbméter fenyőhaszonfa hat eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi márczius hó 2-ik napján déli 12 óráig nyújtandók be Zsarnóczán, a m. kir. erdőhivatalnál, a hol is azok márczius hó 3-án délelőtt 10 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

A faanyagok és kikiáltási árak kimutatása az árverési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi január hóban.

(12.) *M. kir. Földművelésügyi Miniszter.*

Széliöntött bükkfa eladása. 11869/I. B-1. 1914. sz. A hátmegi m. kir. erdőgondnoksághoz tartozó háthegegyesi erdőkben az 1912. évi szélviharok által kidöntött és letört bükkfák egyrészéből a vevő által termelendő mű- és tűzifa zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. év február hó 19. napjának déli 12 óráig nyújtandók be az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál, a hol azok február hó 20-án délelőtt 10 órakor nyilvánosan felbontatni fognak.

A faválasztékokra, kikiáltási árakra és bánatpénzekre vonatkozó adatok, valamint az árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlapok és borítékok az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi január hó.

(13.) *M. kir. Földművelésügyi Miniszter.*

Pályázati hirdetmény. A beszterczei m. kir. állami erdőhivatal kerületében hat erdőlegényi állás megüresedvén, ezen állások betöltésére a Besztercze-Naszód vármegye közigazgatási erdészeti bizottságnak 1514/913. számú felhívása folytán ezennel pályázatot hirdetek.

Pályázhatnak oly magyar honpolgárok, kik a magyar nyelvet szóban és írásban tökéletesen birják s életük 24-ik évét betöltötték, valamint előképzetségüknél fogva az erdőőri szakvizsgát egy év alatt jó sikerrel letenni képesek.

Erdőőri szakvizsgával bírók előnyben részesülnek.

Ezen állásra pályázni óhajtok felhivatnak, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodványaikat, ép, erős, jó látó- és hallóképességüket igazoló orvosi bizonyítvánnyal, életkorukat anyakönyvi kivonattal, valamint iskolai bizonyítvány, erkölcsi-községi bizonyítvány katonai kötelezettségükről szóló katonakönyvecskével felszerelve, alulírott m. kir. állami erdőhivatalhoz folyó évi február hó 28-ig adják be annál is inkább, mivel a később beérkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Beszterczén, 1914. évi február hó 9-én.

(14.) *M. kir. állami erdőhivatal.*

Gőzfűrész-bérbeadás. 12514/1-B—I/1914. F.M. sz. A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság kezelése alatt álló máramarosszigeti «Gardány» nevű gőzfűrész

az 1914. évi április hó 1-étől kezdődő 5 (öt) évi időtartamra zárt írásbeli ajánlatok alapján megtartandó nyilvános versenytárgyaláson bérbeadatik.

A zárt írásbeli ajánlatok 1914. évi február hó 24-én délután 6 óráig nyújtandók be a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatósághoz, a hol azok a következő napon délelőtt 9 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

Árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és borítékok a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi február hó.

(10.) *Földművelésügyi Miniszter.*

Fenyőtutajfa-eladás. (1000 és 500 m³-es részletekben.) 12432/1-B—I/1914. F. M. sz. A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság és a bustyaházai m. kir. erdőhivatal erdőgondnokságaiból az 1914. évben letutajozandó mintegy 289,000 tömör m³ lucz- és jegenyefenyő-haszonfa Máramarosszigeten, 1914. évi márczius hó 3-ik (harmadik) és következő napjain délelőtt 9 órától kezdődőleg az erdőigazgatóság által megjelölendő helyiségben zárt írásbeli ajánlatokkal kapcsolatos nyilvános szóbeli árverésen 306 részletben eladásra kerül.

A csoportok beosztását és kikiáltási árait feltüntető kimutatások, valamint a részletes versenytárgyalási feltételek, ajánlati űrlapok és borítékok a nevezett erdőigazgatóság, illetve erdőhivatalnál beszerezhetők s ugyanezek az illető kerületbeli erdő- és faraktárgondnokságoknál, továbbá Tiszaujlak, Beregszász, Vásárosnamény, Tokaj, Tiszalucz, Tiszafüred, Tiszalök, Fegyvernek, Poroszló, Törökszentmiklós, Szolnok, Tiszaföldvár, Csongrád, Szentes, Hódmezővásárhely, Szeged, Makó, Törökkanizsa, Magyarkanizsa, Zenta, Óbecse, Törökbecse, Titel és Zimony városok, illetve községek előljáróságainál is megtekinthetők.

Budapest, 1914. évi február hó.

(11.) *M. kir. Földművelésügyi Miniszter.*

Erdészeti csemeték és magvak a legmegbízhatóbb minőségben és a legjutányosabb árakon beszerezhetők a Magyar Erdészeti és Kertészeti vállalatnál, Neumayr és Társa csemete és magkereskedés, csemetetermelés, Zalaegerszeg. Árjegyzék kívánatra megküldetik. Nagyobb szükségletnél előnyárajánlat. (4.VI.2.)

Pályázati hirdetmény. 705. sz. Alulírt erdőhivatalnál üresedésbe jött két főerdőőri, egy, esetleg három erdőőri és ugyanannyi erdőlegényi állás betöltésére ezennel pályázat nyittatik.

Pályázati határidő 1914. évi márczius hó 15-ike.

Folyamodni szándékozók életkorukat, szakképzettségüket, katonai kötelezettségüket, fedhetlen előéletüket és egészségi állapotukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a fenti határidőig alulírt erdőhivatalhoz tartoznak benyújtani.

Bustyaháza, 1914. évi január hó.

(8.) *M. kir. Erdőhivatal.*

Jegyzéke

azoknak az erdészeti szakmunkáknak, melyek az «Az Erdő»-re egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már hosszabb idő óta előfizető erdészeti altisztek és erdőőrök által az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) az alábbi kedvezményes áron rendelhetők meg:

Bölcszvári Belházy Emil: Az erdőrendezéstan kézikönyve. Ára 6 K.

Fekete Lajos: A tölgy és tényésztése. Ára 4 K.

• • Erdőrendezéstan. Ára 9 K.

• • Erdőértékszámítástan. Ára 4 K 50 f. (II. kiad.)

• • Erdészeti nyereségszámítástan. Ára 3 K.

• • A száraló erdők berendezése. Ára 90 f.

Fekete L. és Mágócsi Dietz S.: Erdészeti növénytan. (I. k. lefogyott.) II. k. ára 12 K.

Gaul Károly: Hazánk házi faipara. Ára 1 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Gellért József: A bükk-tüzifa romlása s az ellene való védekezés. Ára 60 f. Bérmentesítésre 35 f. küldendő.

Horváth Sándor: Erdészeti zsebnaptár. Ára 2 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Kövesi Antal: Erdészeti géptan. Ára 4 K.

Márton Sándor: A legelőerdők berendezése, kezelése és hasznosítása. Ára 4 K 80 f.

Péchy Dezső: A külföldi fanemek megtelepítése. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Pohl János: Tangenstáblázatok. Ára 1 K.

Tagányi Károly: Magyar erdészeti oklevéltár. 3. kötet. Ára 20 K.

Tomsányi Gusztáv: Erdei facsemeték nevelése. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Tuzson János dr.: Rendszeres növénytan. I. általános rész és a virágtalan növények. Ára 8 K.

Vadas Jenő: Az akácza monografiája. Ára 6 K.

Zemplén Géza dr.: Fából készített cukor és alkohol. Ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Erdészeti Rendeleték Tára: 1891. (XL.) évfolyam ára 60 f. 1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897. (XVII.) évfolyam ára 60 f. 1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f. 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f. 1904. (XXIV.) évfolyam ára 1 K 50 f. 1905. (XXV.) évfolyam ára 50 f. 1906—07. évi füzet ára 1 K 50 f. 1908. (XXVIII.) évfolyam ára 1 K. 1909. (XXIX.) évfolyam ára 1 K. 1910—11. (XXX—XXXI.) évfolyam ára 2 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.

A nem említett évfolyamok elfogytak.

A szerzőknél rendelhetők meg:

Fekete L. és Soltz Gyula: Erdőbecsléstan. Ára 6 K. (Kapható Fekete Lajos miniszteri tanácsosnál Selmeczbánya.)

Muzsnay Géza: Erdőrendezésünk fejlesztéséről. Ára 5 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő. (Kapható szerzőnél Zsarnóca, Bars megye.)

Muzsnay Géza: Erdőrendezéstan. Ára 10 K. (Kapható szerzőnél, Zsarnóca, Bars megye.) Bérmentesítésre 55 f. küldendő.

Sobó Jenő: Erdészeti építéstan. I. R. (1. és 2. kötet) Középítéstan; egy-egy kötet ára 11 K 20 f. II. R. Út-, vasút- és hidépítéstan, ára 12 K.

Tomasovszky Imre: Az erdőaltiszt védkerületi teendői. Ára 1 K 50 f. (Kapható szerzőnél, Budapest, V., Zoltán-u. 16.)

Vadas Jenő: Erdőműveléstan. Ára 7 K.

Vadas Jenő: A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője. Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél Selmeczbányán.)

Egyéb olyan erdészeti művek, melyek csak teljes áron kaphatók:

Bedő Albert dr.: A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leírása. 4 kötet, egy térképpel. (Kiadja a m. kir. földművelésügyi ministerium.)

Bedő Albert dr.: Az erdőőr vagy Az erdészeti alapvonalai kérdésekben és feleletekben. Ára 6 K. Bérmentesítésre 55 f. küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Bund Károly: Értékezesek az erdőrendezés köréből. Ára 4 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Cseti Ottó: Általános földméréstan. Ára 9 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Fekete Lajos: Az erdők berendezése. Ára 2 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: Népszerű erdészeti növénytan. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tülevélűek. Ára 2 K. — III. füzet. Magházias növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: Erdészeti talajtan. Ára 5 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Kövesi Antal: Grafostatika és vasszerkezetek. Ára 8 K. (Kapható ugyanott.)

Petricsek Adolf: A magyar birodalom fontosabb fásnövénycsoportjainak mag- és termésátározója. Ára 1 K 60 f. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Stark Dezső: A vadász-vizsla. Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. III. kiadás. Ára 2 K. (Kapható a «Patria» irodalmi vállalatnál, Budapest, VIII. ker., Üllői-út 25 szám.)

Szécsi Zsigmond: Az erdőhasználat kézikönyve. Ára 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Téglás Károly: Erdővédelem. Ára 5 K 40 f. (Kapható ugyanott.)

Tomasovszky Imre: Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti Rendeleték Tára» I—XXIV. évfolyamaihoz. Ára 1 K. (Kapható ugyanott.)

Tuzson János dr.: A bükkfa korhadása és konzerválása. Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódainál Budapest, Váci-u.)

Vadas Jenő: Az árvédelmi füzesek telepítése és művelése. Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földművelésügyi ministeriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körút 2 szám.)

Erdészeti segédtablák. Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir. földművelésügyi ministeriumnál.)

Erdei rovatos naptár. Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)

Termési tablák 1886. Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg hg. erdőrendezősége, Jolsva, Gömör-megye.)

Gazdáknak és baromfitenyésztőknek

nélkülözhetetlen segédkönyvek a

Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő és lapunk rovatvezetője által irt

baromfi- és házinyul- tenyésztési szakmunkák:

1. Általános tudnivalók	III. kiadás	ára 1.— K
2. Baromfitenyésztés	I.	5.— .
3. Tyuktenyésztés	II.	3.— .
4. Pulykatenyésztés	II.	3.— .
5. Lud- és kacsatenyésztés	I.	3.— .
6. Baromfiak hizlalása	II.	1.50 .
7. Baromfitermékek értékesítése	. . . . .	2.— .
8. Az ezüst szőrmenyul tenyésztése és értékesítése.	I. kiadás	. 2.— .

E nyolcz munka a «Baromfitenyésztés» heti szaklap kiadóhivatalában Kolozsvár Ferencz József-u. 5. II. 8. az erdészeti altisztek s egyéb alkalmazottak által postautalványon megrendelve fele árban kapható.

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

XXX-ik évfolyam.

Megalapították

Cserhádi Sándor és dr. Kossutány Tamás.

A mezőgazdaság és állattenyésztés minden ágával foglalkozó illusztrált havi folyóirat, a magyar agrárkultúra terjesztésére.

Szerkesztik

enesei **DORNER BELA** ifj. **RÖSZLER KÁROLY**
kir. gazd. intéző. kir. kísérletügyi adjunctus.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, Üllői-út 25. szám (Patria nyomda).

Előfizetési ár egy évre 12 korona.

Az Erdő előfizetőinek 8 korona.

Jaegeringekhez szövetet, zephyrt, selymet, batistot, silkinget, satint, ruhaszöveteket, oxfordot, canevaszt, vásznat és mindennemű szövöttárut gyári áron ajánl **BALCZÁR JÁNOS szövődéje** Bystrei b. Neustadt a. d. Mettau, Csehország. (3.VI.2.) Minta ingyen és bérmentve. Magyar levelezés.

Kizárólag saját pergetésű hazai fenyőmagvak!

Kitűnő minőségű, tölvelevél és lomblevelű

Első és egyedüli magpergető a Monarchiában, melynek saját nagy (100 hold) fásiskolái vannak.

Erdészeti magvak,
Facsemeték,

Gyümölcsmagvak,
Tölgyemák,
Gazdasági és fűmagvak,
Fűmagkeverékek,
Sorfák, Díszfenyők,
Bokrok,
Gyümölcsfákés vadonczok,
Rózsák legnemesebb fajokban,

Remis-csemeték,
Helianthi salsifis és Csicsóka vadetetésre.

FARAGÓ BÉLA

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ

ZALAEGERSZEG

(6.V.1.)

Árjegyzékkel és árajánlattal kívánatra szívesen szolgálók.

Bükkmakk-, akác- és gledicsiamagvak!

STAINER GYULA

császári és királyi udvari szállító

Magyar magpergetőgyár, erdészeti magkereskedés Körmend, Vas m.

Erdészeti csemetetelek: Zalaegerszegen.

Erdészeti magvak! Elismert megbízható minőségű, szavatolt csiraképességű: tölvelevél, lomblevelű magvak: luczfenyő, erdei fenyő, vörösfenyő, feketefenyő, jegenyefenyő, banksfenyő, simafenyő stb. Akác-, gledicsia-, kocsányos- és kocsánytalan tölgyemák. Gyümölcsmagvak: Alma-, körtemagvak prima. Facsemeték! Tölvelevél, lomblevelű facsemeték. (2.VII.2)

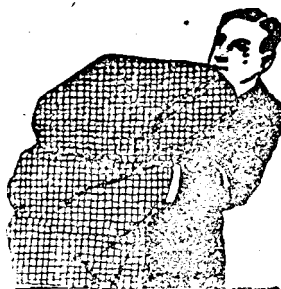
Lelkiismeretes, szolid és pontos kiszolgálás.

Külön árajánlattal azonnal szívesen szolgálók!

Kocsányos és kocsánytalan tölgyemák! Juglans nigra

Erdészeti csemeték!

Fenyőmagvak!

Úri és női ruhának való

brünni posztót

legolcsóbb áron

Etzler és Dostal czégnél-
Brünn, Schwedengasse 5/2,

a tanárok és állami tisztviselők egyesületeinek szállítójánál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarít meg, ha a posztót közvetlenül a gyártelepről szerzi be. — Bármily áron eladott árú új és divatos. — A legkisebb mennyiség is szállítva lesz. Gazdag tartalmú mintaesemély megtekintésre díjtalanul és portómentesen szállítatik. (1.VIII.2.)

Egy fillért se áldozzon a méhészetre,
míg el nem olvassa

A MÉHEK ÉLETE

ezízü könyvet, mely a Boczonádi-kaptár és rendszer teljes ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leírását és az általános alapismereteket tartalmazza; mely világosságot áraszt a sötétségben, útmutatást a bizonytalanságban; mely határozottan megjelöli a célt s az arra alkalmas eszközöket. A 223 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3 kor. 45 fill.; esinos vászonkötésben 4 kor. 45 fill. Műlépek, keretléczek, kaptárak, kasok és mindennemű méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld

a «Méhészet» kiadóhivatala
Ujpest, Széchenyi-utca 7. sz.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

DIANA FEGYVER ATELIER
Gothard Sándor

Herény, Szombathely mellett, Vas m.

Lerakat: Budapest, VI., Váci-körút 61. sz., a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.

Használati fegyverek

120 korona ártól felfelé.

A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.

Saját szerkezet — saját minták!